

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

УДК 378.4:37.018:004

Погоджено
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету,
кандидат філософських наук, доцент
_____ Інна САВИЦЬКА
«___» _____ 2024 р.

Допускається до захисту
Завідувач кафедри педагогіки,
доктор педагогічних наук, доцент
_____ Руслан СОПІВНИК
«___» _____ 2024 р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: **«Використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти (на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБІП України)»**

Спеціальність: **011 «Освітні, педагогічні науки»**

Освітньо-професійна програма: **Інформаційно-комунікаційні технології в освіті**

Орієнтація освітньої програми: **«Освітньо-професійна»**

Гарант освітньої програми

Д.п.н, професор кафедри педагогіки _____

Олександр КУЧАЙ

Керівник магістерської роботи

Д.п.н, доцент, професор кафедри педагогіки _____

Ігор БУЦИК

Виконав

_____ **Анатолій ЛЬОРЧАК**

КИЇВ – 2024

Форма № Н-9.012

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ****ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ**Освітній ступень **«Магістр»**Спеціальність: **011 «Освітні, педагогічні науки»**Освітньо-професійна програма: **Інформаційно-комунікаційні технології в освіті****«ЗАТВЕРДЖУЮ»**Завідувач кафедри педагогіки,
доктор педагогічних наук, доцент

_____ Руслан СОПІВНИК

« ____ » _____ 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**Студент **Анатолій ЛЬОРЧАК****1. Тема магістерської роботи: «Використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти (на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБІП України)»**Керівник магістерської роботи: **Ігор БУЦИК** д.п.н, доцент, професор кафедри педагогіки.

затверджені наказом від «12» грудня 2023 р. № 2253 «С»

2. Термін подання студентом магістерської роботи: «12» листопада 2024 р.**3. Вихідні дані до магістерської роботи: Положення про навчально-інформаційний портал Національного університету біоресурсів і природокористування України, науково-методична література щодо теми дослідження, закони України «Про освіту», «Про вищу освіту».****4. Перелік питань, що підлягають дослідженню:**

- 1) Вивчити основи та розкрити поняття електронних навчальних курсів;
- 2) Проаналізувати роль електронних навчальних курсів в професійній підготовці фахівців університету;
- 3) Здійснити аналіз використання електронних курсів на прикладі гуманітарно-педагогічному факультеті НУБІП України.

5. Перелік графічного матеріалу: презентація до доповіді

6. Дата видачі завдання «15» січня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви етапів виконання магістерської роботи	Строк виконання етапів магістерської роботи	Примітка
1.	Аналіз досліджень щодо використання електронних навчальних курсів у вищій освіті, визначення понять, класифікацій та ключових характеристик	15.03. 2024 р.	
2.	Обґрунтування теоретичних аспектів організації електронного навчання на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету	03.06. 2024 р.	
3.	Вивчення досвіду використання електронних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті, аналіз прикладів успішних практик та опитування студентів і викладачів	28.08. 2018 р.	
4.	Підготовка наукових публікацій, доповідей для конференцій та оформлення результатів дослідження	жовтень-листопад 2018 р.	
5.	Оформлення та підготовка магістерської роботи до захисту	до 12.11. 2024 р.	

Керівник: доцент кафедри педагогіки _____ Ігор БУЦИК

Завдання прийняв «15» січня 2024 року _____ Анатолій ЛЬОРЧАК

ЗМІСТ

СЛОВНИК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	6
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ.....	9
1.1. Поняття і класифікація електронних навчальних курсів.....	9
1.2. Місце електронних навчальних курсів в професійній підготовці фахівців університету	19
1.3. Дидактичні особливості структури електронних навчальних курсів в НУБіП.....	28
1.4. Розробка та сертифікація електронних навчальних курсів	32
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ НА ПРИКЛАДІ ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ НУБіП УКРАЇНИ.....	35
2.1. Критерії оцінювання електронних навчальних курсів.....	35
2.2. Наповненість та використання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП	45
2.3. Аналіз відгуків студентів і викладачів	52
2.4. Проблеми використання електронних навчальних курсів та шляхи їх вирішення.....	57
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69

Реферат

Магістерська робота на тему: «Використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти (на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України)» складається із вступу, 2 розділів, які містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (47 джерел) та 3 додатки. Зміст роботи викладено на 85 сторінках, з яких 63 сторінка основного тексту.

У вступі розкривається сутність опрацьованої теми її значущість у педагогічній практиці, обґрунтування необхідності розробки даної теми.

У першому розділі висвітлено теоретичні основи електронних навчальних курсів розкрито поняття і класифікації електронних навчальних курсів їх місце в професійній підготовці фахівців університету, дидактичні особливості структури електронних навчальних курсів в НУБіП та розробку і сертифікацію електронних навчальних курсів.

У другому розділі подано методику оцінювання електронних навчальних курсів, описано критерії оцінювання електронних навчальних курсів, наповненість та використання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП, проведено аналіз відгуків студентів і викладачів на основі яких виокремлено проблеми використання електронних навчальних курсів та шляхи їх вирішення.

У висновках викладаються найбільш важливі теоретичні результати, одержані в процесі роботи над темою і узагальнюється результат дослідження даної теми.

Ключові слова: Дистанційне навчання, електронні навчальні курси електронне навчання, інтерактивні навчальні матеріали.

ЕНК-Електронні навчальні курси;

НУБіП- Національний університет біоресурсів і природокористування;

ДТ- Дистанційні технології;

ІТ-Інформаційні технології;

ВСТУП

Актуальність роботи. Актуальність дослідження використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти, зокрема на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України, полягає в кількох ключових аспектах. Електронні курси дозволяють студентам з різних регіонів отримувати якісну освіту, незалежно від їхнього місця проживання. Це особливо важливо для студентів, які не мають можливості відвідувати заняття очно.

Електронні курси надають студентам можливість навчатися у зручний для них час, що сприяє кращому поєднанню навчання з іншими обов'язками, такими як робота чи сімейні справи. Використання сучасних технологій дозволяє створювати інтерактивні навчальні матеріали, які підвищують залученість студентів у навчальний процес. Це може включати відеолекції, онлайн-тести, форуми для обговорень та інші інтерактивні елементи.

Електронні курси можуть забезпечити більш структурований та систематизований підхід до навчання, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Крім того, вони дозволяють викладачам використовувати різноманітні методи оцінювання знань студентів. Дослідження електронних курсів сприяє впровадженню інноваційних підходів у навчальний процес, що відповідає сучасним вимогам та тенденціям у сфері освіти. Ці аспекти підкреслюють важливість дослідження та впровадження електронних навчальних курсів у закладах вищої освіти, зокрема на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України.

Об'єктом роботи виступають електронні навчальні курси.

Предметом роботи є використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти (на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України).

Метою роботи є на основі аналізу навчальних і наукових джерел дослідити використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти (на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України).

Завдання роботи:

1. Вивчити основи та розкрити поняття електронних навчальних курсів;
2. Проаналізувати роль електронних навчальних курсів в професійній підготовці фахівців університету;
3. Здійснити аналіз використання електронних курсів на прикладі гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України.

Методологія роботи. Методологічною основою дослідження стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання, системне застосування яких забезпечило розв'язання сформульованих задач і досягнення мети роботи. Зокрема було використано діалектичний метод, методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу, порівняльний та формально-догматичний, історичний.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, 2 розділів, які містять 8 підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

Публікації за результатами дослідження:

1. Льорчак А.В., Буцик І.М. «Оцінювання ефективності використання електронних навчальних курсів як наукова проблема». Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників в умовах викликів воєнного стану : збірник матеріалів учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної онлайн конференції. Київ: НУБіП України, 2024. С. 308-309. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u278/zbirnik_tez_2024.pdf
2. Льорчак А. (2 курс ГПФ, група ПО-21001бст), Буцик І. М. Організації продуктивного дистанційного спілкування студентської молоді в умовах воєнного стану. Трансформація системи міжнародних відносин в умовах російсько-української війни: мат. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23 лют. 2023 р.). Київ, 2023. С. 28. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u278/naukoviy_dorobok_onovleno.pdf

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ

1.1. Поняття і класифікація електронних навчальних курсів

Електронне навчання – це система навчання, яка використовує інформаційні та електронні технології. Воно включає в себе різні форми навчання, такі як дистанційне навчання, навчання з використанням комп'ютерів, мережеве навчання, віртуальне навчання, мультимедійне навчання та мобільне навчання [11, с. 132].

Електронне навчання має багато позитивних рис, які роблять його привабливим для багатьох людей. Студенти можуть навчатися у зручний для них час і з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету. Це особливо корисно для тих, хто має робочий графік або інші обмеження у часі. Онлайн-курси часто коштують менше, ніж традиційні, і не потребують витрат на транспорт. Це робить освіту більш доступною для широкої аудиторії. Студенти мають доступ до великої кількості курсів з різних дисциплін, що дозволяє їм вибрати ті, які найбільше відповідають їхнім інтересам та потребам.

Електронні курси можуть бути адаптовані під індивідуальні потреби студентів, що дозволяє їм навчатися у своєму темпі і зосереджуватися на тих темах, які потребують більше уваги. Онлайн-навчання використовує різні технології, такі як відеоконференції, інтерактивні вправи та мультимедійні матеріали, що робить процес навчання більш цікавим та ефективним. Студенти можуть отримувати знання від викладачів та експертів з усього світу, що розширює їхні горизонти та надає доступ до найновіших досліджень та методик. Ці переваги роблять електронне навчання привабливим вибором для багатьох людей, особливо в сучасному світі, де технології відіграють важливу роль у всіх сферах життя [21, с. 489].

У контексті воєнного стану освітній процес набуває особливої ваги, і дистанційна форма навчання стає важливою складовою. Дистанційна освіта є

індивідуалізованим процесом, що здійснюється переважно через опосередковану взаємодію учасників освітнього процесу, які знаходяться на відстані один від одного. Для цього використовується спеціалізоване середовище, яке базується на сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологіях. Такий формат навчання передбачає наявність доступу до інтернету і технічних засобів, як-от комп'ютер, планшет або смартфон, володіння викладачами навичками роботи з технологіями дистанційного навчання. Дистанційне навчання дозволяє студентам не відвідувати заняття у навчальних закладах і здобувати освіту у будь-якому місці та в будь-який час, особливо актуально під час війни, коли значна частина студентів знаходиться у важкодоступних регіонах або за кордоном. Такий формат навчання надає можливість продовжувати навчальний процес і забезпечує доступ до освіти тим, хто цього потребує, зокрема школярам, абітурієнтам та громадянам, які через обставини змушені перебувати за межами України [39, с. 275].

У світі дистанційна освіта вже є поширеною практикою. Щороку її популярність зростає завдяки гнучкості та доступності, які надає цей формат навчання. Дистанційне навчання виникло ще в середині XIX ст., коли сер Ісаак Пітман у Великій Британії започаткував навчання через поштову службу. Проте Україна почала впроваджувати дистанційне навчання значно пізніше, і його розвиток був повільним. Однією з причин цього було сприйняття дистанційної освіти як конкурента традиційної системи навчання. Пандемія COVID-19 та воєнний стан суттєво прискорили процес модернізації освіти в Україні [38, с. 179].

Вчені наголошують на тому, що в умовах вимушеного переходу на дистанційне навчання перед учасниками освітнього процесу постало чимало викликів. Забезпечення якісного навчання, технічні питання та мотивація студентів стали одними з головних проблем. Проте з часом стало зрозуміло, що ті громадяни, які мають доступ до технологій і можливості для

дистанційної освіти, можуть успішно адаптуватися до нового формату навчання.

Концепція розвитку дистанційної освіти стала важливою віхою для розвитку дистанційної освіти в Україні. Вона визначає, що головною метою створення такої системи є забезпечення доступу до освітніх ресурсів для всіх громадян, розширення можливостей для отримання освіти, особливо для тих, хто не може навчатися у традиційних навчальних закладах через фінансові або фізичні обмеження, віддаленість або зайнятість.

Електронні навчальні курси змінюють сучасну освітню парадигму, пропонуючи інноваційні інструменти, які дозволяють здобувати знання в інтерактивному та гнучкому форматі. Вони надають студентам можливість навчання у будь-якому місці та будь-коли, завдяки спроможності надавати освітній контент через цифрові платформи. Інтернет-технології стали основою для цих змін [5].

Спочатку розробка електронних навчальних курсів потребувала глибоких технічних знань і не залучала дистанційні технології. Розробники створювали такі курси спеціально для кожної дисципліни, що робило процес їх створення складним і тривалим, адже вимагалось втручання численних технічних та педагогічних фахівців. Однак, з плином часу і з появою спрощених технологій, ситуація почала змінюватися. Це дозволило викладачам самостійно створювати електронні курси, що привело до необхідності розробки методології дистанційного навчання.

Поняття електронного навчального курсу не обмежується лише дистанційним доступом до відео-лекцій. Воно охоплює широкий спектр інтерактивних засобів навчання, таких як віртуальні симуляції, тести, онлайн-семінари та обговорення, що робить навчання більш залучаючим та ефективним. Класифікація електронних навчальних курсів може базуватися на різних критеріях. Залежно від змісту, мети та використовуваних технологій, курси можуть дуже відрізнятися один від одного.

Дистанційне навчання можна визначити як комплекс педагогічних технологій, які базуються на принципах відкритого та комп'ютерного навчання. Ці технології сприяють організації освітнього процесу, здатного об'єднувати користувачів, розосереджених у часі та просторі, завдяки активним методам навчання у віртуальному інформаційно-освітньому просторі. Більшість дослідників, які аналізували методологію дистанційного навчання, зосереджувались на техніках подачі матеріалу, пропонуючи загальні підходи до використання сучасних дистанційних технологій, але не уточнюючи, які форми навчання найкраще підходять для їх застосування [44, с. 80].

Таким чином, розвиток дистанційної освіти в Україні є важливим кроком до забезпечення доступу до якісної освіти для всіх громадян, незалежно від їхніх обставин. Інноваційні технології та електронні навчальні курси відкривають нові можливості для навчання, роблячи його більш доступним, гнучким та ефективним.

У сучасній Україні, особливо під час воєнного стану, більшість викладачів активно створюють електронні навчальні курси для дисциплін, які вони викладають. Використовуючи різноманітні дистанційні технології, ці курси мають чітку структуру та актуальність, що забезпечує студентам можливість вільного доступу до навчальних матеріалів у зручний для них час. Основними перевагами дистанційної освіти є її гнучкість та модульність, а також спеціалізований контроль за якістю освіти.

Електронні навчальні курси є ключовою складовою інформаційного освітнього простору сучасних університетів. Їх впровадження дозволяє студентам мати доступ до освіти 24 години на добу, 7 днів на тиждень, що відкриває нові можливості для гнучкого та доступного навчання. Використання ЕНК сприяє дидактично уніфікованому представленню навчального матеріалу, що значно спрощує процес його освоєння студентами в будь-який час і з будь-якого місця [24, с. 78].

В умовах воєнного стану, коли традиційне навчання може бути ускладнене або неможливе, дистанційна освіта стає незамінним інструментом. Вона дозволяє забезпечити безперервність навчального процесу, надаючи студентам можливість продовжувати освіту незалежно від обставин. Викладачі використовують різноманітні платформи та інструменти для створення інтерактивних курсів, що включають відео-лекції, віртуальні симуляції, тести, онлайн-семінари та обговорення.

ЕНК також сприяють розвитку самостійності та відповідальності у студентів, оскільки вони мають можливість планувати свій навчальний процес, обираючи зручний для себе час та темп навчання. Це особливо важливо в умовах, коли студенти можуть бути залучені до інших важливих справ або мати обмежений доступ до традиційних навчальних закладів.

Таким чином, дистанційна освіта в Україні не лише забезпечує доступ до якісної освіти для всіх громадян, але й сприяє розвитку нових форм навчання, що відповідають сучасним вимогам та викликам. Інноваційні технології та електронні навчальні курси відкривають нові можливості для навчання, роблячи його більш доступним, гнучким та ефективним.

За формою подачі матеріалу електронні курси поділяються на:

1. Мультимедійні курси. Мультимедійні курси в електронному навчанні використовують різні види медіа, такі як відео, аудіо, анімації та інтерактивні елементи, щоб зробити навчальний процес більш цікавим та ефективним. Вони допомагають підтримувати інтерес та мотивацію учнів, а також можуть принести користь у наданні додаткової інформації чи роз'яснень. Мультимедійні елементи дозволяють максимально докладно ознайомитися з матеріалом і глибше занурюють учнів у навчальний процес.

Людина сприймає 95% інформації, яка викладена у цікавому форматі, тоді як відсоток запам'ятовування інформації з тексту становить лише 10%. Використання мультимедійних елементів, таких як інтерактивні вправи, відео та аудіозаписи, дозволяє перетворити учня з пасивного слухача на активного

учасника навчального процесу. Це підвищує ефективність навчання та робить його більш захоплюючим.

Мультимедійні курси також сприяють розвитку навичок пошукової діяльності, творчої ініціативи, продуктивного й критичного мислення, активізації пізнавальних мотивів, дослідницьких компонентів і самостійності в навчальній діяльності. Вони допомагають учням розробляти стратегії пошуку самостійних шляхів вирішення поставлених завдань, тобто креативності. Мультимедійні курси можуть включати різні види візуалу, від Motion Design до інтерактивних презентацій, що робить їх візуально привабливими та ефективними. Використання мультимедійних елементів у навчанні дозволяє задовольнити найрізноманітніші потреби учнів, наприклад, ті, хто краще сприймає інформацію через слух, матимуть величезну користь від аудіозаписів лекцій та музичного супроводу. Мультимедійні курси також дозволяють учням отримувати знання від викладачів та експертів з усього світу, що розширює їхні горизонти та надає доступ до найновіших досліджень та методик. Це робить електронне навчання привабливим вибором для багатьох людей, особливо в сучасному світі, де технології відіграють важливу роль у всіх сферах життя.

2. Текстові курси. Основний матеріал подається у вигляді тексту з ілюстраціями. Текстові курси в електронному навчанні є одним із найпоширеніших форматів, оскільки вони дозволяють легко передавати знання через текстові матеріали. Вони включають лекції, конспекти, статті, глосарії та інші текстові документи, які студенти можуть читати у зручний для них час.

Такий формат є особливо корисним для тих, хто краще сприймає інформацію через читання. Текстові курси можуть бути доповнені ілюстраціями, графіками та таблицями, що допомагає краще зрозуміти матеріал. Вони також можуть містити посилання на додаткові ресурси, такі як наукові статті, книги або веб-сайти, що дозволяє студентам поглибити свої знання з певної теми. Однією з переваг текстових курсів є можливість

швидкого оновлення та коригування матеріалів, що дозволяє тримати інформацію актуальною. Крім того, текстові курси можуть бути інтерактивними, включаючи завдання, тести та опитування, що допомагає студентам перевірити свої знання та закріпити матеріал. Важливою складовою текстових курсів є чітка структура та логічна послідовність подання матеріалу, що допомагає студентам легко орієнтуватися в курсі та ефективно засвоювати нову інформацію.

Текстові курси є важливим інструментом у системі електронного навчання, забезпечуючи доступ до знань для широкої аудиторії.

3. Комбіновані курси. Поєднують текстові та мультимедійні елементи.

За типом взаємодії електронне навчання поділяється на:

1. Синхронні курси. Навчання відбувається в реальному часі, наприклад, через вебінари або відеоконференції, чати. Такий формат дозволяє студентам отримувати негайний зворотний зв'язок від викладача, задавати питання та брати участь у дискусіях. Синхронні курси створюють відчуття присутності та спільноти, що може бути важливим для мотивації та залучення студентів. Вони також дозволяють викладачам адаптувати матеріал у реальному часі, враховуючи реакції та потреби студентів.

Однак, синхронні курси вимагають від студентів дотримання розкладу, що може бути незручно для тих, хто має обмеження у часі або різницю в часових поясах. Важливою перевагою є можливість живого спілкування, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку комунікативних навичок. Синхронні курси можуть включати різні інтерактивні елементи, такі як опитування, групові завдання та презентації, що робить навчання більш динамічним та цікавим. Вони також можуть бути записані, що дозволяє студентам переглядати матеріал пізніше, якщо вони пропустили заняття або хочуть повторити інформацію.

Синхронні курси є важливим компонентом електронного навчання, забезпечуючи живу взаємодію та підтримку між викладачами та студентами.

2. Асинхронні курси. Асинхронні курси в електронному навчанні дозволяють студентам навчатися у зручній для них час, без необхідності бути присутніми в певний момент. Це означає, що студенти можуть переглядати лекції, читати матеріали, виконувати завдання та брати участь у форумах тоді, коли їм зручно.

Такий формат навчання є особливо корисним для тих, хто має обмеження у часі або різницю в часових поясах. Асинхронні курси часто використовують різні інструменти, такі як освітні платформи, електронна пошта, форуми та соціальні мережі для обміну інформацією та взаємодії між студентами та викладачами. Вони можуть включати текстові матеріали, відео, вікторини та навіть інтерактивні елементи, які допомагають студентам краще засвоювати матеріал.

Однією з головних переваг асинхронних курсів є можливість навчатися у своєму темпі, що дозволяє студентам глибше занурюватися в теми, які потребують більше уваги. Крім того, асинхронні курси часто є більш доступними, оскільки не вимагають фізичної присутності, що знижує витрати на транспорт та проживання. Вони також дозволяють студентам отримувати знання від викладачів та експертів з усього світу, що розширює їхні горизонти та надає доступ до найновіших досліджень та методик. Асинхронні курси стали особливо популярними під час пандемії COVID-19, коли багато навчальних закладів перейшли на дистанційне навчання. Вони дозволяють зберігати навчальний процес навіть у складних умовах, таких як війна або інші надзвичайні ситуації. Асинхронне навчання також сприяє розвитку навичок самостійного навчання та управління часом, що є важливими компетенціями в сучасному світі.

За рівнем інтерактивності електронне навчання поділяється на:

1. Пасивні курси. Пасивні курси в електронному навчанні характеризуються тим, що студенти переважно споживають інформацію без активної взаємодії. Це можуть бути лекції у вигляді відео або аудіозаписів,

текстові матеріали, презентації та інші ресурси, які студенти переглядають самостійно.

Такий формат навчання дозволяє студентам отримувати знання у зручний для них час і темп, але не передбачає активної участі, як-от обговорення або виконання інтерактивних завдань. Пасивні курси можуть бути корисними для ознайомлення з новими темами або для повторення матеріалу, але вони можуть не забезпечувати достатньої глибини розуміння та закріплення знань. Важливою перевагою пасивних курсів є їхня доступність і можливість швидкого оновлення матеріалів.

Однак, для більш ефективного навчання рекомендується поєднувати пасивні курси з активними методами, такими як тести, завдання або групові проекти, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку навичок критичного мислення

2. Інтерактивні курси. Інтерактивні курси в електронному навчанні включають різні елементи, які сприяють активній участі студентів у навчальному процесі. Вони можуть містити інтерактивні вправи, тести, симуляції, вікторини та інші завдання, які вимагають від студентів активної взаємодії з матеріалом. Це допомагає краще засвоювати інформацію та робить навчання більш цікавим і захоплюючим. Інтерактивні курси часто використовують ігровізацію (гейміфікацію), яка включає ігрові елементи, такі як бали, рівні, значки та виклики, щоб підвищити мотивацію та залученість студентів. Вони також можуть включати групові проекти та обговорення, що сприяє розвитку комунікативних навичок і співпраці.

Використання інтерактивних елементів дозволяє студентам отримувати негайний зворотний зв'язок про свої успіхи, що допомагає їм краще розуміти свої сильні та слабкі сторони і працювати над їх покращенням. Інтерактивні курси можуть бути адаптовані під індивідуальні потреби студентів, що дозволяє їм зосереджуватися на тих темах, які потребують більше уваги. Вони також можуть включати різні види медіа, такі як відео, аудіо, анімації та інтерактивні презентації, що робить навчальний процес більш різноманітним

і цікавим. Інтерактивні курси є важливим компонентом електронного навчання, оскільки вони сприяють активному залученню студентів і підвищують ефективність навчання.

За цільовою аудиторією електронне навчання поділяється на:

1. Академічні курси. Академічні курси в електронному навчанні призначені для студентів шкіл, коледжів та університетів і охоплюють широкий спектр дисциплін. Вони можуть включати лекції, лабораторні роботи, семінари та інші навчальні матеріали, які доступні онлайн. Такі курси часто використовують платформи для управління навчанням (LMS), такі як Moodle, Blackboard або Canvas, які дозволяють організовувати та керувати навчальним процесом.

Академічні курси можуть бути як синхронними, так і асинхронними, що дозволяє студентам вибирати найбільш зручний для них формат навчання. Вони можуть включати відео-лекції, текстові матеріали, інтерактивні завдання, тести та форуми для обговорення. Викладачі можуть надавати зворотний зв'язок та оцінювати роботу студентів через ці платформи. Академічні курси також можуть включати доступ до електронних бібліотек, наукових статей та інших ресурсів, що сприяє глибшому розумінню матеріалу.

Важливою перевагою таких курсів є можливість отримувати знання від провідних викладачів та експертів з усього світу, що розширює горизонти студентів та надає доступ до найновіших досліджень та методик. Академічні курси в електронному форматі також дозволяють студентам розвивати навички самостійного навчання та управління часом, що є важливими компетенціями в сучасному світі.

2. Професійні курси. Професійні курси в електронному навчанні орієнтовані на підвищення кваліфікації та розвиток професійних навичок. Вони можуть охоплювати широкий спектр дисциплін, від технічних спеціальностей до управлінських навичок. Такі курси часто пропонуються через спеціалізовані платформи, які надають доступ до навчальних матеріалів, відео-лекцій, інтерактивних завдань та тестів.

Професійні курси можуть бути як синхронними, так і асинхронними, що дозволяє студентам вибирати найбільш зручний для них формат навчання. Вони можуть включати практичні завдання, які допомагають застосовувати отримані знання на практиці, а також сертифікаційні іспити, які підтверджують рівень кваліфікації.

Такі курси часто розробляються у співпраці з галузевими експертами та професійними організаціями, що забезпечує їхню актуальність та відповідність сучасним вимогам ринку праці. Професійні курси можуть бути корисними для тих, хто прагне змінити професію, підвищити свою кваліфікацію або отримати нові навички для кар'єрного зростання. Вони також можуть включати доступ до мережі професійних контактів, що сприяє розвитку кар'єрних можливостей. Платформи для професійного навчання часто пропонують різні формати курсів, від короткострокових інтенсивів до довгострокових програм, що дозволяє студентам вибирати найбільш підходящий варіант для своїх потреб [14, с. 140].

1.2. Місце електронних навчальних курсів в професійній підготовці фахівців університету

У сучасному положенні Міністерства освіти і науки України чітко визначені актуальні завдання щодо впровадження електронних навчальних курсів у закладах вищої освіти. Однією з ключових задач є створення глобального освітнього середовища, яке б забезпечувало доступ до навчальних матеріалів у зручному форматі та дозволяло їх використовувати у будь-якому місці та в будь-який час, незалежно від форми навчання студентів. Це означає, що нові виклики, зокрема наукове обґрунтування використання мережі Інтернет у навчальному процесі, набувають ще більшої актуальності. Особливо це стосується забезпечення студентів матеріалами для дистанційного навчання або поєднання його з традиційними формами, такими як денна, вечірня чи заочна.

Для викладачів передбачено завдання підвищення кваліфікації з використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та дистанційних технологій (ДТ). Розробка електронних навчальних курсів (ЕНК) для своїх дисциплін сприяє адаптації до сучасних вимог освітнього процесу і покращує якість навчання. Такі курси стають важливим інструментом у забезпеченні безперервності освітнього процесу в умовах зростаючого попиту на дистанційне навчання [9, с. 188].

Сучасні дослідники приділяють значну увагу впровадженню ІКТ та ДТ у навчальний процес. Підкреслено, що студенти, які навчалися з використанням дистанційних технологій, демонструють вищу оцінку престижу своєї професії, впевненість у власних силах і вміння самостійно навчатися. Вони краще адаптуються до робочого колективу, що доводить, що підготовка викладачів до використання дистанційних технологій є критично важливою.

Акцентується увага на організації самостійної роботи студентів за допомогою дистанційних елементів. Це дозволяє поглиблювати знання студентів і розвивати їхні практичні навички. Водночас досліджуються питання створення електронних підручників, які повинні доповнювати традиційні навчальні матеріали, але не дублювати їх повністю. Це дає можливість ефективніше інтегрувати цифрові ресурси у навчальний процес і підвищувати його ефективність.

Важливим аспектом залишається формування ІКТ-компетентностей у викладачів. Сучасні викладачі повинні не лише володіти традиційними методами викладання, але й бути обізнаними в освітньому сегменті Інтернету, розуміти педагогічні мережі та застосовувати сучасні ІКТ у навчальному процесі. Впровадження інноваційних технологій, зокрема Moodle, дозволяє викладачам навчати своїх студентів ефективніше, застосовуючи інтерактивні методи комунікації та співпраці [16, с. 64].

Електронні навчальні курси на базі Moodle не лише роблять освіту доступнішою, але й сприяють її персоналізації. Студенти можуть отримувати

необхідні матеріали, виконувати завдання та спілкуватися з викладачами у зручному для них форматі. Це особливо важливо для тих, хто через війну або інші обставини не може відвідувати навчальні заклади.

Аналіз сучасних публікацій та змін у вищих навчальних закладах підтверджує важливість впровадження електронних навчальних курсів (ЕНК) як нового етапу у навчальному процесі. Основною перевагою ЕНК є надання студентам можливості самостійного навчання за підтримки викладачів через інтеграцію інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій з традиційними формами навчання. Це дозволяє навчатись у будь-якому місці та в будь-який час. Проте однією з основних проблем залишається недостатня підготовленість викладачів до розробки таких курсів, що сповільнює процес реформування навчальної системи.

Система Moodle, як основна платформа для електронного навчання в багатьох університетах, включаючи НУБіП України, дозволяє викладачам та студентам ефективно взаємодіяти між собою. Moodle, заснована на теорії соціального конструктивізму, є гнучкою і постійно вдосконалюваною системою, яка дає змогу створювати курси та веб-сайти, доступні через Інтернет. Основою платформи є інтеграція педагогічних методів з сучасними технологіями, що дозволяє студентам активно залучатися до навчального процесу.

Соціальний конструктивізм, як філософія Moodle, підкреслює важливість взаємодії студентів у групах. Учасники групи не лише засвоюють матеріал, а й створюють спільну «культуру навчання». Ця спільна діяльність допомагає студентам краще розуміти матеріал і закріплювати нові знання через спільну роботу над проектами та завданнями.

Таким чином, впровадження електронних навчальних курсів на базі Moodle є важливим кроком до створення сучасного освітнього середовища, яке відповідає вимогам часу та забезпечує доступ до якісної освіти для всіх студентів.

Система Moodle надає викладачам можливість стати не лише джерелом знань, але й натхненниками студентів. Викладачі можуть працювати індивідуально з кожним студентом, допомагаючи йому досягати особистих навчальних цілей, водночас направляючи всю групу до спільних цілей. Хоча Moodle не нав'язує певний тип поведінки, але система найкраще підтримує саме такий підхід до навчання.

На етапі, коли значна частина молоді прагне отримати диплом про вищу освіту, але при цьому не завжди бачить зв'язок між навчанням і майбутньою професією, електронні навчальні курси (ЕНК) можуть стати важливим інструментом для зміни їхнього ставлення до навчального процесу. Особливо це актуально для гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України, де впровадження ЕНК допомагає викладачам ефективніше передавати знання і надихати студентів на глибше розуміння своєї професійної місії.

ЕНК, за визначенням Міністерства освіти і науки України, є комплексом електронних навчальних матеріалів, що створюються для організації індивідуального та групового навчання студентів. Вони використовують дистанційні технології і базуються на Інтернет-ресурсах, що дозволяє студентам навчатись у зручний час і з будь-якого місця. Особливістю таких курсів є інтеграція інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, що включають у себе не лише подачу матеріалу, але й активну взаємодію між викладачем і студентами.

Завдяки технологіям студенти можуть працювати з електронними ресурсами, зокрема конспектами лекцій, мультимедійними презентаціями, аудіо та відеоматеріалами. Важливою складовою є наявність системи зворотного зв'язку – через чати, оголошення та анкетування, що дозволяє студентам отримувати підтримку від викладачів і спілкуватися з однокурсниками. Сам курс постійно вдосконалюється завдяки активній участі обох сторін навчального процесу.

Moodle сприяє доступності освіти, а ще її персоналізації. Студенти можуть отримувати необхідні матеріали, виконувати завдання та спілкуватися

з викладачами у зручному для них форматі. Це особливо важливо для тих, хто через війну або інші обставини не може відвідувати навчальні заклади.

ЕНК передбачає систему оцінювання, яка включає різні форми контролю знань: від практичних завдань до підсумкових тестів, допомагає студентам оцінити власні досягнення і зрозуміти, в яких аспектах їм ще необхідно покращити свої знання.

Викладачі, які розробляють ЕНК, отримують можливість розширити свої курси, наповнюючи їх додатковими ресурсами. Наприклад, у курсі з теорія і методика фізичного виховання можуть бути додані конспекти лекцій, державні стандарти, методичні рекомендації та інші матеріали, необхідні для підготовки до занять. Курси можуть містити теми для курсових робіт і рекомендації щодо їх написання.

Електронне навчання дедалі більше вкорінюється у структуру сучасної освіти, зокрема в університетських програмах, стаючи невід'ємною частиною навчального процесу як для денної, так і для заочної форм навчання. Значення цього процесу особливо підсилилось під час пандемії, коли актуалізувалася потреба у якісних дистанційних курсах, що вимагає від викладачів нових знань та навичок, зокрема у сфері курування змісту.

Курування змісту, або контент кюрейшн, полягає у зборі та систематизації інформації, що може бути корисною для певної аудиторії, і подальшому її представленні через освітні платформи. Цей процес є важливим для створення збалансованого інформаційно-освітнього середовища. Викладач, який діє як куратор змісту, повинен грамотно вибирати та аналізувати великі обсяги даних та уміти перетворювати їх у навчальні абстракції, доступні для студентів.

Однак, сучасні виклики включають не лише організаційні аспекти, а й технічні складнощі, як-от нестача комп'ютерного обладнання серед студентів, обмежені можливості мобільного доступу до освітніх ресурсів, що може впливати на ефективність навчання. Такі проблеми вимагають від викладачів крім професійної підготовки, ще й гнучкості у підходах до навчання, що

включає інформаційну грамотність та здатність до міждисциплінарного аналізу.

Практика показує, що ефективність дистанційних курсів часто залежить від правильного структурування навчального матеріалу. Надмірне розширення структури може негативно вплинути на мотивацію студентів. Важливо знайти баланс у подачі інформації, роблячи навчальний контент більш компактним і водночас зберігаючи всю необхідну інформацію. Такий підхід допомагає студентам легше сприймати матеріал і сприяє їхній активній участі в навчальному процесі.

Розробка дистанційних курсів вимагає від викладачів глибокого розуміння освітніх потреб студентів і особливостей цифрових освітніх технологій. Врахування всіх цих аспектів є ключем до створення ефективного та інтерактивного електронного навчального середовища.

Електронні курси суттєво змінюють підходи до освіти у вищих навчальних закладах, пропонуючи більше гнучкості та доступності. Вони допомагають студентам підтримувати увагу завдяки різноманітності навчальних активностей, що часто перевершує традиційні методи навчання, де викладач виступає єдиним джерелом інформації. Інноваційні технології, інтегровані у навчальний процес, збільшують можливості для креативності та досліджень, оскільки студенти мають доступ до обширної кількості ресурсів.

Спільне використання цифрових технологій стимулює колективну діяльність серед студентів, які можуть ефективно співпрацювати, навіть не знаходячись фізично поруч одне з одним. Висока якість навчальних матеріалів, досягнута за допомогою інноваційних технологій, підвищує ефективність освітнього процесу. Також, швидкий доступ до актуальної наукової інформації дозволяє студентам бути на передньому краї наукових та професійних дискусій.

Освітні платформи, які використовуються в українських вищих навчальних закладах для підготовки журналістів, представляють собою широкий спектр онлайн-інструментів, що сприяють ефективному навчанню та

розвитку студентів у цій галузі. Ці платформи включають електронні навчальні середовища, де студенти можуть вивчати курси, виконувати тести та практичні завдання, а також отримувати зворотний зв'язок від викладачів.

Таблиця 1.1

Освітні платформи, що використовуються у закладах
вищої освіти України

Категорія	Опис
Електронні навчальні платформи	Онлайн-середовища для вивчення матеріалу, проходження тестів та отримання зворотного зв'язку.
Віртуальні лабораторії	Інтерактивні додатки для віртуальних експериментів та розвитку лабораторних навичок.
Онлайн-курси	Спеціалізовані курси для інтерактивного вивчення з використанням мультимедіа.
Мультимедійні ресурси	Відео, аудіо та графіка для підтримки навчального процесу і засвоєння складних понять.

Джерело: розробка автора

Віртуальні медіалабораторії дозволяють студентам проводити інтерв'ю в онлайн-форматі, розвиваючи при цьому практичні навички без необхідності фізичної присутності в лабораторії. Це особливо корисно для тих, хто не має доступу до лабораторного обладнання або знаходиться у віддалених місцях.

Онлайн-курси, як відкриті, так і закриті, забезпечують глибоке занурення в специфічні теми журналістики через інтерактивні лекції та завдання. Вони дозволяють студентам вивчати матеріал у зручний для них час і темп, що сприяє більш глибокому розумінню та засвоєнню знань.

Мультимедійні ресурси, включаючи відео, аудіо та графічні матеріали, використовуються для допомоги у викладанні складних понять та стимуляції інтерактивного навчання. Ці ресурси роблять навчальний процес більш цікавим та доступним, допомагаючи студентам краще зрозуміти та запам'ятати матеріал.

Електронні навчальні курси відіграють важливу роль у професійній підготовці фахівців університету. Вони забезпечують доступ до сучасних знань та технологій, що є критично важливим у швидкозмінному світі. Використання електронних курсів дозволяє студентам отримувати знання від провідних експертів з усього світу, що розширює їхні горизонти та надає доступ до найновіших досліджень та методик. Це особливо важливо для підготовки фахівців у галузях, де технології та знання швидко змінюються.

Електронні курси також сприяють розвитку навичок самостійного навчання та управління часом, що є важливими компетенціями в сучасному світі. Електронні курси сприяють розвитку навичок самостійного навчання та управління часом завдяки кільком ключовим аспектам. По-перше, вони надають учням можливість самостійно планувати свій навчальний процес, вибираючи зручний час для занять та визначаючи власний темп навчання. Це допомагає розвивати навички тайм-менеджменту, оскільки учні вчаться розподіляти свій час між різними завданнями та пріоритетами. По-друге, електронні курси часто включають інтерактивні завдання та тести, які стимулюють активне залучення учнів до навчального процесу та сприяють розвитку самостійності.

Здобувачі освіти мають можливість самостійно перевіряти свої знання та отримувати зворотний зв'язок, що допомагає їм краще розуміти свої сильні та слабкі сторони і працювати над їх покращенням. По-третє, електронні курси зазвичай пропонують доступ до різноманітних ресурсів, таких як відео-лекції, статті, форуми для обговорення, що дозволяє учням самостійно шукати та аналізувати інформацію, розвиваючи навички критичного мислення та самостійного навчання.

Нарешті, електронні курси часто використовують ігровий підхід та інші мотиваційні техніки, які допомагають учням залишатися мотивованими та організованими протягом усього навчального процесу. Вони дозволяють студентам навчатися у зручний для них час і темп, що особливо корисно для тих, хто поєднує навчання з роботою або іншими обов'язками. Крім того,

електронні курси можуть бути адаптовані під індивідуальні потреби студентів, що дозволяє їм зосереджуватися на тих темах, які потребують більше уваги.

Ігровізація як різновид електронних курсів є потужним інструментом для підвищення мотивації та залученості учнів. Вона включає використання ігрових елементів, таких як бали, рівні, значки та лідерборди, щоб зробити навчання більш цікавим і захоплюючим. Ігровізація допомагає створити відчуття досягнення та прогресу, що стимулює учнів до подальшого навчання. Вона також сприяє розвитку внутрішньої мотивації, оскільки учні отримують задоволення від самого процесу навчання, а не лише від зовнішніх винагород. Використання ігрових методів дозволяє створювати інтерактивні та динамічні навчальні середовища, де учні можуть активно взаємодіяти з контентом і один з одним. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку критичного мислення. Ігровізація також може включати елементи співпраці та конкуренції, що допомагає розвивати соціальні навички та вміння працювати в команді. Вона дозволяє адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб учнів, надаючи їм можливість отримувати миттєвий зворотний зв'язок про свої досягнення. Завдяки ігровізації навчання стає більш приємним та ефективним, що сприяє підвищенню загальної успішності учнів.

Слід зазначити, що існує дослідження, присвячене впровадженню ігровізації при вивченні англійської мови, виявило, що ігровізація позитивно впливає на мотивацію учнів до пошуку додаткової інформації за межами навчального простору. Також є дослідження, які аналізують ігровізацію як засіб підвищення ефективності навчання в початковій школі та вищих навчальних закладах. Вони показують, що ігровізація сприяє залученню учнів до навчального процесу та підвищенню їхньої мотивації. Дослідження, проведене в закладах вищої освіти, підтвердило актуальність та ефективність використання ігровізації в освітньому процесі. Інше дослідження підкреслює, що ігровізація в освіті дозволяє розглядати гру як метод навчання та виховання, що підвищує загальну ефективність навчання.

Важливим аспектом є інтеграція електронних курсів у традиційний навчальний процес, що дозволяє поєднувати переваги обох підходів. Наприклад, студенти можуть переглядати відео-лекції та виконувати інтерактивні завдання онлайн, а потім обговорювати матеріал на семінарах або практичних заняттях. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку комунікативних навичок.

Електронні курси також можуть включати різні види оцінювання, такі як тести, вікторини та проекти, що дозволяє студентам отримувати зворотний зв'язок про свої успіхи та працювати над покращенням своїх знань і навичок. Вони також можуть включати доступ до електронних бібліотек, наукових статей та інших ресурсів, що сприяє глибшому розумінню матеріалу.

Загалом, електронні навчальні курси є важливим інструментом у професійній підготовці фахівців університету, забезпечуючи доступ до сучасних знань та технологій, розвиток навичок самостійного навчання та управління часом, а також інтеграцію з традиційними методами навчання.

1.3. Дидактичні особливості структури електронних навчальних курсів в НУБіП

Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП) є одним із провідних вищих навчальних закладів України, що спеціалізується на аграрних науках та природокористуванні. Заснований у 1898 р., університет розташований у Києві, в Голосіївському районі. НУБіП пропонує широкий спектр освітніх програм на 16 факультетах та навчально-наукових інститутах, охоплюючи різні галузі знань, зокрема включаючи психологію, філологію, професійну освіту, соціальну роботу та фізичну культуру і спорт.

Університет активно займається науково-дослідною діяльністю, має сучасні лабораторії та дослідні станції. НУБіП також співпрацює з

міжнародними організаціями та університетами, що дозволяє студентам брати участь у міжнародних програмах обміну та стажуваннях [26].

НУБіП відомий своїми досягненнями у сфері освіти та науки, займаючи високі позиції у міжнародних рейтингах університетів. Університет також активно підтримує студентське життя, пропонуючи різноманітні культурні, спортивні та наукові заходи.

Дидактичні особливості структури електронних навчальних курсів в НУБіП включають кілька ключових аспектів, які сприяють ефективному засвоєнню знань студентами. По-перше, курси розробляються з урахуванням сучасних педагогічних підходів та технологій, що дозволяє забезпечити високу якість навчального процесу. Викладачі використовують платформу «Elearn», яка надає можливість створювати, змінювати та вдосконалювати навчальні матеріали, роблячи їх максимально доступними та зрозумілими для студентів.

Курси включають різноманітні мультимедійні елементи, такі як відео-лекції, презентації, інтерактивні завдання та тести, що сприяє активному залученню студентів у навчальний процес.

Відео-лекція – це форма представлення теоретичних матеріалів у вигляді відео, яка відповідає прогнозованим результатам навчання. Вона розкриває змістові питання лекції та має логічну, завершену форму. Відео-лекції дозволяють студентам переглядати матеріал у зручний для них час і темп, що сприяє кращому засвоєнню інформації. Вони можуть включати різні мультимедійні елементи, такі як графіки, анімації та інтерактивні завдання, що робить навчання більш цікавим і ефективним. Відео-лекції також дозволяють викладачам охоплювати більшу аудиторію, оскільки їх можна розповсюджувати через інтернет. Це особливо корисно для дистанційного навчання або для студентів, які не можуть відвідувати заняття особисто. Відео-лекції можуть бути частиною електронних курсів або використовуватися як додатковий матеріал до традиційних лекцій.

Презентація як засіб представлення матеріалу в електронних курсах є потужним інструментом для візуалізації та структурування інформації. Вона дозволяє викладачам ефективно передавати знання, використовуючи текст, зображення, графіки, відео та анімацію. Це робить навчальний матеріал більш доступним і зрозумілим для учнів. Презентації можуть бути інтерактивними, що дозволяє учням активно взаємодіяти з контентом, наприклад, через інтерактивні завдання або гіперпосилання. Вони також сприяють кращому запам'ятовуванню інформації завдяки використанню різних мультимедійних елементів, які активують різні канали сприйняття. Презентації можуть бути використані як основний засіб навчання або як додатковий матеріал для підтримки традиційних лекцій. Вони дозволяють викладачам структурувати матеріал у логічній послідовності, що полегшує його засвоєння. Крім того, презентації можуть бути збережені та переглянуті учнями у будь-який зручний для них час, що сприяє самостійному навчанню та повторенню матеріалу.

Інтерактивні завдання як засіб представлення матеріалу в електронних курсах є ефективним інструментом для активного залучення учнів до навчального процесу. Вони дозволяють учням не просто пасивно сприймати інформацію, а активно взаємодіяти з навчальним контентом. Це можуть бути різноманітні вправи, тести, симуляції, ігри та інші форми діяльності, які стимулюють учнів до роздумів, аналізу та застосування знань на практиці. Інтерактивні завдання сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та вміння працювати в команді. Вони також допомагають учням краще запам'ятовувати матеріал завдяки активній участі у навчальному процесі. Використання інтерактивних завдань дозволяє створювати більш динамічне та захоплююче навчальне середовище, що підвищує мотивацію учнів та їхню зацікавленість у навчанні.

Тести в електронних курсах є важливим інструментом для оцінювання знань та навичок учнів. Вони дозволяють викладачам швидко та ефективно перевіряти рівень засвоєння матеріалу, а учням – отримувати миттєвий зворотний зв'язок про свої досягнення. Тести можуть включати різні типи

питань, такі як множинний вибір, відкриті питання, відповідність та інші форми, що дозволяє оцінювати різні аспекти знань та вмій. Використання тестів в електронних курсах сприяє активному залученню учнів до навчального процесу, оскільки вони можуть проходити тести у зручний для них час і темп. Крім того, тести можуть бути інтерактивними, що робить процес оцінювання більш цікавим та мотивуючим для учнів. Вони також дозволяють викладачам отримувати детальну аналітику результатів, що допомагає виявляти сильні та слабкі сторони учнів і коригувати навчальний процес відповідно до їхніх потреб. Важливим аспектом є також можливість отримання зворотного зв'язку від викладачів, що дозволяє студентам краще розуміти свої сильні та слабкі сторони і працювати над їх покращенням.

Для забезпечення високої якості навчання, всі курси проходять атестацію, що включає перевірку відповідності матеріалів встановленим стандартам. Викладачі також мають можливість постійно оновлювати та доповнювати курси новими матеріалами, що дозволяє тримати інформацію актуальною. Атестація електронних курсів проходить кілька етапів, щоб забезпечити їхню якість та відповідність освітнім стандартам. Спочатку автор курсу подає заявку на атестацію, яка включає опис курсу та його структуру. Після цього курс проходить кілька видів експертиз: структурно-функціональну, змістовно-наукову та методичну. Структурно-функціональна експертиза оцінює технічні аспекти курсу, такі як зручність навігації та інтерактивність. Змістовно-наукова експертиза перевіряє відповідність навчального матеріалу сучасним науковим знанням та освітнім стандартам. Методична експертиза оцінює педагогічну доцільність та ефективність методів навчання, використаних у курсі. Після успішного проходження всіх експертиз курс отримує сертифікацію і може бути використаний у навчальному процесі.

Електронні курси в НУБіП також сприяють розвитку навичок самостійного навчання та управління часом, що є важливими компетенціями в сучасному світі. Вони дозволяють студентам навчатися у зручний для них

час і темп, що особливо корисно для тих, хто поєднує навчання з роботою або іншими обов'язками.

Загалом, дидактичні особливості структури електронних навчальних курсів в НУБіП спрямовані на забезпечення високої якості освіти, активного залучення студентів у навчальний процес та розвиток їхніх професійних навичок.

1.4. Розробка та сертифікація електронних навчальних курсів

Розробка та сертифікація електронних навчальних курсів є важливими етапами в забезпеченні якості дистанційного навчання. Процес розробки починається з визначення цілей курсу та його структури. Викладачі створюють навчальні матеріали, які можуть включати відео-лекції, текстові документи, інтерактивні завдання, тести та інші ресурси. Важливо, щоб матеріали були структуровані логічно та відповідали навчальним цілям курсу.

Для розробки курсів часто використовуються платформи для управління навчанням, такі як Moodle. Як вже було зазначено, ці платформи дозволяють організовувати матеріали, створювати інтерактивні елементи та забезпечувати зворотний зв'язок від студентів. Викладачі можуть використовувати різні інструменти для створення курсів, такі як відеоредактори, програми для створення презентацій та інші програмні засоби.

Розробка електронного навчального курсу (ЕНК) є складним і багатоступеневим процесом, який включає кілька ключових етапів. Ось детальний опис кожного з них:

1. Аналіз потреб. На цьому етапі визначаються цілі та завдання курсу, а також потреби цільової аудиторії. Важливо зрозуміти, які знання та навички повинні отримати студенти після завершення курсу. Аналізуються також ресурси, які будуть потрібні для розробки курсу.

2. Планування курсу. Після аналізу потреб розробляється детальний план курсу. Це включає створення структури курсу, визначення основних тем

і підтем, а також розробку навчальних модулів. На цьому етапі також визначаються методи оцінювання знань студентів.

3. Розробка контенту. Цей етап включає створення навчальних матеріалів, таких як тексти лекцій, презентації, відео, аудіо та інтерактивні елементи. Важливо забезпечити, щоб контент був зрозумілим, цікавим і відповідав цілям курсу. Також створюються завдання та тести для оцінювання знань студентів.

4. Вибір платформи. На цьому етапі обирається платформа для розміщення курсу. Важливо, щоб платформа підтримувала всі необхідні функції, такі як інтерактивні елементи, зворотний зв'язок, оцінювання та аналітика. Однією з популярних платформ є Moodle, яка забезпечує гнучкість і можливість інтеграції різних навчальних ресурсів.

5. Тестування курсу. Перед запуском курсу важливо провести його тестування. Це включає перевірку всіх матеріалів на наявність помилок, тестування інтерактивних елементів та оцінювання зручності користування платформою. Тестування можуть проводити як викладачі, так і студенти.

6. Запуск курсу. Після успішного тестування курс запускається для студентів. Важливо забезпечити підтримку студентів на початковому етапі, відповідаючи на їхні питання та допомагаючи з технічними проблемами.

7. Моніторинг та оцінка. Після запуску курсу важливо постійно моніторити його ефективність. Це включає збір зворотного зв'язку від студентів, аналіз результатів тестів та оцінювання загальної задоволеності курсом. На основі цих даних можна вносити корективи та покращувати курс.

8. Оновлення та вдосконалення. Навчальні матеріали та методи постійно змінюються, тому важливо регулярно оновлювати курс. Це включає додавання нових матеріалів, оновлення існуючих та впровадження нових технологій та методик навчання [7, с. 84].

Розробка електронного навчального курсу вимагає ретельного планування та постійного вдосконалення, щоб забезпечити високу якість освіти та задоволення потреб студентів.

Сертифікація електронних навчальних курсів включає перевірку відповідності матеріалів встановленим стандартам якості. Це може включати оцінку структури курсу, якості навчальних матеріалів, інтерактивності та зворотного зв'язку. Сертифікація забезпечує, що курси відповідають вимогам освітніх програм та надають студентам необхідні знання та навички.

Процес сертифікації може включати кілька етапів, таких як внутрішня перевірка викладачами та адміністрацією навчального закладу, а також зовнішня оцінка незалежними експертами. Це допомагає забезпечити об'єктивність та високу якість навчальних курсів.

Сертифікація електронних навчальних курсів (ЕНК) є важливим процесом, який забезпечує відповідність курсів встановленим стандартам якості та ефективності. Доцільно виділити наступні етапи сертифікації:

1. Підготовка курсу до сертифікації. Перед поданням на сертифікацію курс повинен бути повністю розроблений та готовий до використання. Це включає створення всіх навчальних матеріалів, завдань, тестів та інтерактивних елементів.

2. Подання заявки на сертифікацію. Автор курсу подає заявку на сертифікацію до відповідного органу або комісії. У заявці вказуються основні характеристики курсу, його цілі, структура та методи оцінювання.

3. Експертиза курсу. Сертифікація включає кілька видів експертиз:

– фахова експертиза (оцінка змісту курсу на відповідність навчальним програмам та стандартам, здійснюється експертами з відповідної галузі знань);

– експертиза ресурсів (перевірка якості та доступності навчальних матеріалів, включаючи мультимедійні ресурси, інтерактивні елементи та технічні аспекти);

– технічна експертиза (оцінка технічної реалізації курсу, включаючи зручність користування платформою, функціональність інтерактивних елементів та відповідність технічним вимогам).

4. Надання висновків. Після проведення експертиз експерти надають свої висновки. Якщо курс відповідає всім вимогам, він отримує сертифікат, який підтверджує його якість та відповідність стандартам.

5. Внесення змін (за потреби). Якщо під час експертизи були виявлені недоліки, автор курсу отримує рекомендації щодо їх усунення. Після внесення необхідних змін курс може бути повторно поданий на сертифікацію.

6. Офіційне затвердження. Після успішного проходження всіх етапів сертифікації курс офіційно затверджується та отримує сертифікат. Інформація про сертифіковані курси зазвичай публікується на офіційних сайтах навчальних закладів або відповідних органів.

7. Моніторинг та оновлення. Сертифіковані курси підлягають періодичному моніторингу та оновленню для забезпечення їх актуальності та відповідності новим вимогам та стандартам [30, с. 87].

Цей процес допомагає забезпечити високу якість електронних навчальних курсів та їх відповідність освітнім стандартам. Загалом, розробка та сертифікація електронних навчальних курсів є важливими кроками для забезпечення ефективного та якісного дистанційного навчання, що відповідає сучасним вимогам освіти.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ НА ПРИКЛАДІ ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ НУБПІ УКРАЇНИ

2.1. Критерії оцінювання електронних навчальних курсів

Структурно-змістовний критерій є важливим аспектом оцінювання якості електронних навчальних курсів. Він визначає, наскільки ефективно організований навчальний матеріал і як детально розкриваються основні теми дисципліни. Важливо, щоб структура курсу демонструвала логічну послідовність подання інформації, що полегшує студентам її засвоєння. Кожен

модуль і тема повинні бути взаємопов'язані та доповнювати один одного, створюючи цілісне уявлення про навчальний матеріал.

Зміст електронного курсу має відповідати навчальній програмі та охоплювати всі необхідні аспекти дисципліни. Викладачі повинні використовувати різні форми подання матеріалу – текст, аудіо, відео, інтерактивні вправи, що забезпечує різноманітність підходів до навчання і дозволяє задовольнити потреби студентів із різними стилями сприйняття інформації. Інтерактивні елементи, такі як тести та опитування, допомагають оцінити рівень засвоєння знань у реальному часі та стимулюють активну участь студентів у навчальному процесі.

Якість контенту курсу має бути високою, без зайвих інформаційних перевантажень, а матеріали повинні бути актуальними та відповідати сучасним науковим дослідженням. Особливу увагу слід приділяти розробці методичних рекомендацій для студентів, які допоможуть їм структурувати процес навчання і правильно підходити до виконання завдань. Курс має передбачати можливість самооцінки та рефлексії, що дозволяє студентам усвідомити власний прогрес.

Оцінювання якості електронних навчальних курсів у сучасному академічному середовищі є надзвичайно важливим для підтримання високих освітніх стандартів. Це особливо актуально для гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП), де швидкі зміни в технологіях та методиках навчання вимагають чітких критеріїв оцінювання електронних курсів, особливо в гуманітарних дисциплінах [31, с. 5].

Для підвищення ефективності електронних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України було проведено дослідження, яке включало аналіз показників якості за різними критеріями. Основна увага була приділена структурно-змістовному критерію, який охоплює чіткість структури, повноту контенту, наявність мультимедійних компонентів, відповідність тематики програмам та інтерактивні елементи.

Показники структурно-змістовного критерію оцінювання якості
електронних навчальних курсів

Показник	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Чіткість і логічність структури курсу	Курс має хаотичну структуру, відсутня логіка	Курс має певну структуру, але є деякі логічні порушення	Курс має чітку, логічну структуру
Повнота та актуальність контенту	Навчальний контент застарілий, неповний	Контент актуальний, але є прогалини	Контент повний, актуальний
Наявність та якість мультимедіа	Мультимедіа відсутні або низької якості	Є мультимедіа, але їх якість частково задовільна	Мультимедіа якісні та доречні
Відповідність тематики програмам	Тематика не відповідає навчальним програмам	Тематика курсу відповідає програмам, але є розбіжності	Тематика курсу повністю відповідає навчальним програмам
Зворотний зв'язок та інтерактивність	Відсутність зворотного зв'язку та інтерактивності	Є окремі елементи зворотного зв'язку та інтерактивності	Курс містить різноманітні інтерактивні елементи

Джерело: складено автором

Результати дослідження показали, що структурно-змістовний критерій дозволяє оцінювати якість електронних курсів за логікою їх побудови, актуальністю навчальних матеріалів та наявністю необхідних мультимедійних і інтерактивних елементів. Висока якість електронних курсів забезпечує не лише легкий доступ до матеріалів, але й сприяє ефективному засвоєнню знань та розвитку навичок у студентів. Усі курси, розміщені на порталі, проходять необхідну атестацію і використовуються як в очному, так і в заочному (дистанційному) навчанні. Організаційну, технічну та програмну підтримку порталу забезпечує Центр дистанційних технологій навчання.

Структурно-змістовний критерій є основним інструментом оцінювання якості електронних навчальних курсів. Він включає оцінку як структурної цілісності курсу, так і його змістовного наповнення. Курси повинні бути не лише добре структуровані, але й насичені актуальною, об'єктивною інформацією, яка відповідає останнім науковим досягненням. На гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП курси оцінюються за рядом параметрів,

починаючи зі зрозумілої та логічної структури курсу, що дозволяє студентам легко орієнтуватися в матеріалі та ефективно планувати свій навчальний процес. Структура курсу має чітке розмежування тем, модулів і лекцій, забезпечуючи легкий доступ до необхідних навчальних ресурсів [37, с. 272].

Важливим компонентом оцінювання електронних навчальних курсів є дидактично-організаційний критерій. Він дозволяє визначити відповідність курсу основним дидактичним принципам, оцінити його зручність, методичне забезпечення та технологічну стабільність. Цей критерій допомагає не тільки оцінити організацію навчального процесу, але й можливості адаптації курсу під різні потреби здобувачів освіти.

Таблиця 2.2

Показники дидактично-організаційного критерію оцінювання якості електронних навчальних курсів

Показник	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Відповідність дидактичним принципам навчання	Курс не відповідає дидактичним принципам	Курс частково відповідає дидактичним принципам	Курс повністю відповідає дидактичним принципам
Зручність та доступність навігації	Навігація є незручною та заплутаною	Навігація зрозуміла, але є певні труднощі	Навігація зручна та інтуїтивно зрозуміла
Можливість адаптації курсу	Курс жорстко структурований, не допускає адаптації	Курс допускає часткову адаптацію під потреби користувачів	Курс гнучкий, легко адаптується під потреби користувачів
Методичне забезпечення	Методичне забезпечення відсутнє або недостатнє	Методичне забезпечення часткове	Курс має повне методичне забезпечення
Технологічність та стабільність функціонування	Часті технічні проблеми, нестабільне функціонування	Технічні проблеми зустрічаються рідко	Курс функціонує стабільно, без технічних збоїв

Джерело: складено автором

Застосування дидактично-організаційного критерію дозволяє всебічно оцінити якість електронного курсу, його відповідність дидактичним принципам та організаційним аспектам. Це допомагає виявити слабкі місця, які потребують покращення, особливо у сфері методичного забезпечення та технічної стабільності. Оцінювання електронних курсів за допомогою цього

критерію сприяє підвищенню ефективності навчального процесу та забезпеченню зручного й адаптованого освітнього середовища для здобувачів освіти.

Зміст курсів є глибоким і всебічним, охоплюючи всі необхідні теми, що входять до програми дисципліни. Матеріали курсу є актуальними і перевіреними, з використанням достовірних даних і досліджень. Важливим є наявність міждисциплінарних зв'язків, що дозволяє студентам краще зрозуміти предмет у ширшому контексті.

Функціонально-технічний критерій є важливою складовою оцінки ефективності електронного навчального курсу (ЕНК), зокрема, на прикладі використання на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України. Він визначає технічні можливості та функціональні характеристики системи, яка підтримує навчальний процес. Відповідно до цього критерію, оцінюється, наскільки технічна інфраструктура підтримує безперебійну роботу навчальної платформи, забезпечуючи стабільність доступу до навчальних матеріалів, виконання завдань, інтерактивних елементів та комунікації між учасниками освітнього процесу [29].

Функціонально-технічний критерій є важливим показником для оцінювання електронних навчальних курсів. Він дозволяє аналізувати технічні характеристики курсу, оцінювати його функціональні можливості, зручність користування та відповідність вимогам сучасного освітнього середовища. Цей критерій включає оцінку доступності, використання сучасних технологій, зручності інтерфейсу, наявності засобів контролю знань та можливостей для індивідуалізації навчального процесу.

Функціонально-технічний критерій оцінювання електронних навчальних курсів дозволяє виявити сильні та слабкі сторони технічної реалізації курсів. Оцінка таких показників, як відповідність вимогам доступності, використання сучасних технологій, зручність інтерфейсу та наявність засобів контролю знань, допомагає визначити рівень підготовки курсу до навчального процесу. Крім того, можливості індивідуалізації

навчання є важливим фактором для створення ефективного та адаптованого до потреб студентів освітнього середовища.

Таблиця 2.3.

Показники функціонально-технічного критерію оцінювання якості
електронних навчальних курсів

Показник	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Відповідність вимогам доступності	Курс не відповідає вимогам доступності	Курс частково відповідає вимогам доступності	Курс повністю відповідає вимогам доступності
Використання сучасних технологій	Застарілі технології, низька функціональність	Комбінація сучасних та застарілих технологій	Використання виключно сучасних технологій
Зручність інтерфейсу	Інтерфейс незручний та складний у користуванні	Інтерфейс зрозумілий, але є певні труднощі	Інтерфейс інтуїтивно зрозумілий та зручний
Наявність засобів контролю та оцінювання знань	Засоби контролю відсутні	Наявні окремі засоби контролю та оцінювання знань	Курс містить різноманітні засоби контролю та оцінювання знань
Можливості індивідуалізації навчання	Курс не дозволяє індивідуалізувати навчання	Курс допускає часткову індивідуалізацію навчання	Курс надає широкі можливості для індивідуалізації навчання

Джерело: складено автором

Функціонально-технічний критерій оцінювання електронних навчальних курсів дозволяє виявити сильні та слабкі сторони технічної реалізації курсів. Оцінка таких показників, як відповідність вимогам доступності, використання сучасних технологій, зручність інтерфейсу та наявність засобів контролю знань, допомагає визначити рівень підготовки курсу до навчального процесу. Крім того, можливості індивідуалізації навчання є важливим фактором для створення ефективного та адаптованого до потреб студентів освітнього середовища.

Технічна частина має забезпечувати швидку та надійну роботу системи, стабільне завантаження матеріалів і виконання завдань, а також інтеграцію з іншими освітніми ресурсами. Важливими є вимоги до мінімальної технічної оснащеності з боку користувачів, що повинні бути сумісними з різними

типами пристроїв та операційних систем. Це дозволяє розширити доступність курсу для студентів, незалежно від їхнього місцезнаходження чи технічних можливостей.

Для гуманітарних дисциплін, таких як педагогіка, психологія чи філософія, особливо важливим є розвиток критичного мислення. Електронні курси повинні стимулювати студентів не лише запам'ятовувати інформацію, але й активно її обмірковувати, аналізувати та критикувати. Це досягається через дискусійні форуми, проекти, кейс-стаді, що інтегровані у структуру курсу.

Оцінка якості електронних курсів включає вивчення зворотного зв'язку від студентів, що дозволяє викладачам вносити корективи та покращення в реальному часі. Відгуки студентів є важливими для оцінки ефективності дидактичних методів і загальної придатності курсу до потреб аудиторії.

Використання сучасних технологічних рішень та методик в освітньому процесі не лише покращує якість навчання, але й відкриває нові можливості для розвитку навичок, необхідних у сучасному світі. Важливою частиною оцінювання якості електронних курсів є врахування їх впливу на формування професійних компетенцій студентів.

Оцінювання якості електронних навчальних курсів вимагає розгляду різноманітних аспектів, серед яких функціонально-технічний критерій є одним з ключових. Цей критерій вимірює технічну надійність, доступність і функціональність курсу, переконуючись, що вони можуть ефективно задовольняти потреби студентів. Стабільність платформи, легкість навігації, сумісність з різними пристроями та швидкість завантаження – всі ці елементи мають бути враховані для забезпечення безперебійної роботи курсу.

Оцінювальний критерій включає аналіз методів і інструментів, які використовуються для перевірки знань і навичок студентів. Він визначає, наскільки добре електронні курси дозволяють виміряти досягнення навчальних цілей. Важливо, щоб система оцінювання була гнучкою,

відображала різні стилі навчання студентів, була справедливою та об'єктивною.

Оцінювання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України з функціонально-технічної перспективи вимагало детального аналізу технічних аспектів електронних платформ, що використовуються для проведення курсів.

На гуманітарно-педагогічному факультеті використовується платформа, яка базується на хмарних технологіях з високою репутацією за стабільність роботи та швидкість доступу до навчальних матеріалів. Сервери забезпечують неперервний доступ до курсів і дозволяють студентам завантажувати та виконувати завдання без затримок. Було відзначено належне резервне копіювання даних, що забезпечує збереження студентських робіт та матеріалів курсу в разі технічних збоїв.

Студенти зазначили кілька інцидентів, коли доступ до курсів був тимчасово обмежений через неполадки чи з серверами. Ці збої викликали затримки у доступі до навчальних матеріалів і можливості виконання завдань, що негативно позначилося на загальній якості навчального процесу, але як показує практика, що такі збої трапляються дуже рідко. Провівши аналіз можна стверджувати, що швидкість реакції системних адміністраторів на звернення студентів є критичною для підтримання високої якості навчального процесу.

Аналіз використання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України підкреслює важливість оцінки взаємодії студентів із курсами та їхнього загального задоволення. Використання функціонально-технічного критерію дозволяє зосередитися на тому, як студенти сприймають технічні аспекти та загальну структуру курсів, а також як вони оцінюють якість викладання та ефективність навчальних матеріалів.

Студенти магістерських програм позитивно відзначили змістовне наповнення курсів. Вони особливо високо оцінили сучасні методи

оцінювання, які залучають до критичного мислення та обговорення. Ці методи включають відкриті питання, онлайн тести та проектні роботи, що сприяють глибшому розумінню предмету та розвитку професійних навичок.

Студенти першого курсу бакалаврату висловили змішані відгуки щодо курсів з соціальної роботи. Основними питаннями були нечітко визначені критерії оцінювання та відсутність детальних інструкцій для виконання завдань. Відзначено, що така неоднозначність може спричинити стрес і зниження мотивації серед студентів, що потенційно погіршує загальне сприйняття курсу.

Сприятлива технічна інтеграція курсів забезпечила студентам легкий доступ до навчальних ресурсів через різні пристрої та платформи. Інтерактивні елементи, такі як відеолекції, інтерактивні тести та віртуальні лабораторії, забезпечують високий рівень залученості студентів.

Дослідження використання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України, проведене згідно з функціонально-технічним критерієм, включає аналіз методологічних підходів до оцінювання, якісного викладання та взаємодії студентів із курсами.

У рамках дослідження було використано комбінований підхід, який включав онлайн-анкети та інтерв'ю для збору даних про враження студентів від курсів. Цей підхід дозволив зібрати великий масив кількісних та якісних даних, які були проаналізовані за допомогою спеціально розроблених шкал оцінювання. Ці шкали включали такі критерії, як змістовна відповідність, технічна надійність, зручність використання, інтерактивність та загальна задоволеність студентів.

Аналіз даних показав, що окремі курси магістратури з міжнародних відносин, педагогіки вищої школи, управління навчальним закладом виявилися особливо успішними, демонструючи високий рівень студентської зацікавленості та активності. Викладачі активно використовували мультимедійні презентації, що значно покращувало розуміння складних тем та сприяло більшій залученості студентів у процес навчання. Ці методи не

лише підвищили мотивацію студентів, але й сприяли глибшому засвоєнню матеріалу. Високий рівень інтерактивності та використання сучасних технологій дозволив студентам краще зрозуміти складні концепції та теорії, що є важливим для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Платформи для електронного навчання на факультеті забезпечували стабільний доступ до навчальних ресурсів, що є критично важливим для успішного використання електронних курсів. Студенти високо оцінили технічну підтримку, яка швидко реагувала на звернення, вирішуючи питання стабільності та доступності матеріалів. Це свідчить про високий рівень організації та технічної підготовки, що забезпечує безперебійний навчальний процес.

Однак, не всі курси отримали однаково високі оцінки. Студенти других та третіх курсів бакалаврату висловили змішані відгуки щодо курсів з філології, професійної освіти, журналістики. Основними питаннями були нечітко визначені критерії оцінювання, відсутність відеоматеріалів, та лекцій. Відзначено, що наповненість курсів часто обмежується лише текстовими матеріалами, що не сприяє розвитку критичного мислення і зацікавленості в навчанні. Студенти звернули увагу на недостатній рівень практичних завдань, які б дозволяли закріпити теоретичні знання та розвинути навички, необхідні для майбутньої професійної компетентності. Це вказує на необхідність удосконалення методологічних та дедактичних підходів до викладання та оцінювання, а також надання матеріалів які б допомагали краще засвоювати уміння і навички студентів.

Загалом, дослідження якості електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України, проведене згідно з функціонально-технічним критерієм, включає аналіз методологічних підходів до оцінювання, якісного викладання та взаємодії студентів із курсами. Результати дослідження підкреслюють важливість постійного моніторингу та вдосконалення електронних курсів для забезпечення високої якості освіти та задоволення потреб студентів.

2.2. Наповненість та використання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП

Електронні навчальні курси на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України включають теоретичні матеріали із запитаннями для самоперевірки, підсумкові тести для оцінки засвоєння матеріалу за модулями. Вони структуровані так, що містять інструкційні матеріали для викладачів, докладні вказівки щодо користування курсом, робочі програми, термінологічні словники та форуми для дискусій і запитань. Крім того, присутній розділ для домашніх завдань, модульні контрольні роботи та екзаменаційні блоки. Аналіз показує, що впровадження електронних навчально-методичних комплексів значно підвищує ефективність навчального процесу.

Однак, існують і певні виклики. Наприклад, відсутність стандартизації та чітких критеріїв оцінювання може призводити до неоднозначності у сприйнятті студентами якості курсів. Це підкреслює необхідність розробки єдиних стандартів та методик для створення та оцінювання електронних навчально-методичних комплексів.

Загалом, дослідження якості електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України, проведене згідно з функціонально-технічним критерієм, включає аналіз методологічних підходів до оцінювання, якісного викладання та взаємодії студентів із курсами. Результати дослідження підкреслюють важливість постійного моніторингу та вдосконалення електронних курсів для забезпечення високої якості освіти та задоволення потреб студентів.

Структура курсу передбачає уніфікований підхід, який має бути зрозумілим для студентів і забезпечувати безперебійну роботу на платформі Moodle, при цьому не обмежуючи можливості кастомізації. В електронному навчально-методичному комплексі (ЕНК) виділяються методичні, навчальні,

контрольні, довідкові та інформаційно-пошукові компоненти. Дослідження цієї структури показує, що вона включає загальні відомості про курс, визначення робочих програм, графіки вивчення та шкали оцінювання. Ці матеріали містять друковані та інтернет-ресурси, глосарії та оголошення. Навчальні модулі включають велику кількість теоретичного матеріалу, відео, мультимедійні матеріали, практичні завдання та завдання для самостійної роботи.

Системи навчально-методичних матеріалів та навчальних сервісів визначаються як основні компоненти дистанційного курсу. Вони включають структурні елементи, такі як вступні блоки, програми курсу, тижневі заняття, що містять теоретичний матеріал та практичні завдання, методичні вказівки, лабораторні роботи, тестування і глосарії.

У дослідженнях розглядаються критерії вибору платформ для дистанційного навчання, що включають їхні технічні параметри та зручність використання. Також розробляються вагові коефіцієнти для оцінки важливості різних компонентів навчального процесу. Вагові коефіцієнти для факторів та критеріїв визначаються на основі рейтингів експертів, які оцінюють кожен аспект дистанційного курсу, що дозволяє створити об'єктивну модель оцінки якості електронних навчальних курсів.

Аналіз показує, що впровадження електронних навчально-методичних комплексів значно підвищує ефективність навчального процесу. Використання інтерактивних елементів, таких як відеолекції та онлайн-форумів, дозволяє студентам краще засвоювати матеріал і активно брати участь у навчальному процесі.

Переходячи до методологічних підходів оцінювання, необхідно визначити, які методики оцінювання і збору даних застосовуються для аналізу ефективності електронних курсів. Оцінювання має як кількісні, так і якісні методи, що дозволяють зібрати повний спектр даних про вплив курсу на навчання студентів. Анкетування, інтерв'ю, спостереження та аналіз

користувацької активності на платформі – усе це дає можливість зрозуміти, наскільки ефективні навчальні стратегії і матеріали.

Шкали оцінювання відіграють ключову роль у процесі аналізу даних, оскільки дозволяють кількісно визначити рівень досягнення освітніх цілей. Застосування шкал, таких як лікертובה шкала в анкетах або числові рейтинги для самооцінки, дозволяє викладачам з гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП оцінювати, наскільки ефективно матеріал засвоюється. Це, в свою чергу, сприяє адаптації курсів до потреб студентів і вдосконаленню навчальних підходів.

Для оцінювання якості електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України використано комплексний методологічний підхід. Оцінювання засноване на зборі даних через онлайн-анкети та інтерв'ю зі студентами та викладачами, аналізі доступності та функціональності електронних платформ [26].

Онлайн-анкетування дозволяє збирати як кількісні, так і якісні дані про досвід використання електронних навчальних курсів студентами. Інтерв'ю зі студентами та викладачами дозволяють отримати глибші інсайти про ефективність курсів, виявити сильні та слабкі сторони, а також зрозуміти, як можна покращити навчальний процес. Спостереження за активністю студентів на платформі допомагає аналізувати, як вони взаємодіють з матеріалами курсу, які елементи викликають найбільший інтерес та які проблеми виникають під час навчання. Аналіз користувацької активності на платформі включає відстеження відвідуваності, часу, проведеного на різних модулях, частоти використання інтерактивних елементів та успішності виконання завдань. Ці дані допомагають оцінити, наскільки ефективно студенти використовують ресурси курсу та які аспекти потребують вдосконалення.

Для визначення статистично значущих відмінностей між курсами використовуються різні методи тестування. Анкетування студентів дозволяє швидко та анонімно збирати дані про їхню задоволеність курсами, включаючи їхні думки про зміст, інтерактивність, технічну підтримку та доступність

матеріалів. Анкети містять питання з кількісними та якісними варіантами відповідей. Інтерв'ю з викладачами допомагають глибше зрозуміти методики викладання та виклики, з якими вони стикаються при використанні електронних ресурсів, а також виявити їхні потреби у підтримці та ресурсах. Детальний аналіз відкритих відповідей студентів з анкет дозволяє зрозуміти специфічні проблеми та переваги студентів.

Для кількісного оцінювання використовуються шкали від 1 до 5, де 1 означає «зовсім не задоволений», а 5 – «повністю задоволений». Аналіз даних проводиться за допомогою статистичних методів, таких як частотний аналіз та тестування гіпотез для визначення значущості різниць між групами курсів та роками навчання.

Таблиця 2.4

Результати анкетувань

Питання	Відсоток задоволених (4-5 бали)	Відсоток незадоволених (1-2 бали)
Задоволеність змістом курсу	85%	5%
Зручність навігації по курсу	75%	10%
Якість відеоматеріалів	70%	15%
Ефективність зворотного зв'язку	80%	7%
Технічна підтримка	65%	20%
Загальне задоволення курсом	78%	9%

Джерело: розроблено автором

Наприклад, курси з «Педагогіки вищої школи» (магістратура) отримали високу оцінку за змістом та наповненістю, середній рівень задоволеності склав 4.5, що вказує на ефективність методів викладання та ресурсів. Водночас курси з «Філології» (бакалаврат) отримали змішані відгуки, особливо щодо чіткості критеріїв оцінювання, середній рівень задоволеності склав близько 3.9, що вказує на потребу в подальших поліпшеннях у визначенні оцінювальних критеріїв. Оцінювання підкреслило значення інтерактивності та чіткості оцінювальних критеріїв у електронних курсах. Рекомендується продовжувати моніторинг та адаптацію курсів, особливо в частині технічної

підтримки та залучення студентів для забезпечення високої якості навчання і задоволеності студентів.

Система вищої освіти в Україні нині проходить через складні трансформації, зумовлені не лише пандемією і воєнним станом, але й необхідністю адаптації до нових реалій у рамках реформ. Уряд, Міністерство освіти і науки та керівництво університетів змушені впроваджувати нові підходи для забезпечення стабільного освітнього процесу.

Пандемія та повномасштабне вторгнення змусили Міністерство освіти і науки України переглянути освітню політику та вжити нових стратегічних заходів для адаптації системи вищої освіти до нових умов. Особливо важливою стала змішана та дистанційна форма навчання, яка вимагає ширшого використання цифрових технологій та інноваційних методів викладання. Зворотний зв'язок із учасниками освітнього процесу став ключовим інструментом для ефективного управління цими змінами.

Вища освіта в Україні зараз проходить через значний процес трансформації, викликаний як реформами, так і складними геополітичними умовами, зокрема повномасштабним вторгненням росії. Ці зміни змушують українські університети та Міністерство освіти адаптувати свої підходи до організації навчання, зокрема через активне впровадження електронних навчальних курсів. На прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України можна побачити, як нові технології впливають на якість і організацію освітнього процесу.

Якість освіти значною мірою залежить від доступу студентів до сучасних інформаційних ресурсів та технологій. Впровадження електронних навчальних курсів, особливо в умовах війни, стало вирішальним кроком у забезпеченні неперервності навчального процесу. Завдяки використанню платформ, таких як Moodle, студенти мають можливість отримувати якісні знання навіть у складних умовах, зберігаючи доступ до навчальних матеріалів. Це особливо актуально для студентів, які вимушено переїхали з регіонів, постраждалих від війни, або опинилися в умовах дистанційного навчання.

Оцінка навчального процесу студентами показує загальне задоволення рівнем якості освіти. Понад 63% студентів вважають, що отримують якісну освіту, а 33% зазначають певні недоліки лише в окремих аспектах. Це свідчить про те, що студенти переважно задоволені використанням електронних навчальних курсів та новітніх методик викладання. Особливо високо оцінюється якість викладання профільних дисциплін, хоча залишається невдоволення стосовно практичного аспекту навчання.

Більшість студентів (69%) активно цікавляться науково-дослідною діяльністю, що свідчить про високий рівень їхньої залученості до наукових проектів. Проте лише 24% студентів беруть участь у наукових конференціях та публікують результати своїх досліджень, що вказує на необхідність стимулювання наукової активності. Підтримка наукових проектів та міжнародних програм є важливим аспектом для залучення студентів до глобальних наукових ініціатив.

Практична підготовка є важливим елементом навчального процесу. 70% студентів задоволені організацією виробничої практики, яка відповідає їхній спеціальності. Проте існує потреба в оновленні робочих місць для практикантів та покращенні співпраці з потенційними роботодавцями, що допоможе підвищити конкурентоспроможність випускників на ринку праці та забезпечити їх необхідними практичними навичками.

Студенти також вказують на необхідність посилення навчання іноземним мовам, що підвищить їхні шанси на працевлаштування як в Україні, так і за кордоном. 90% студентів гуманітарно-педагогічного факультету володіють англійською мовою на різних рівнях, що підвищує їхню мобільність. Проте існує потреба у вдосконаленні викладання іноземних мов, особливо з урахуванням вимог сучасного ринку праці.

Дослідження якості електронних навчальних курсів на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України з використанням практичних критеріїв оцінювання.

Основні критерії оцінювання:

1. Змістовне наповнення курсу
2. Інтерактивність та залучення студентів
3. Технічна надійність платформи
4. Підтримка студентів та викладачів
5. Загальне задоволення студентів

Методологія збору даних:

1. Онлайн-опитування студентів для оцінювання загального задоволення, змістовного наповнення, інтерактивності та технічної підтримки.
2. Аналіз використання ресурсів курсу за допомогою метрик платформи (кількість входів, завантажень матеріалів, активність на форумах).
3. Інтерв'ю з викладачами для оцінювання їх досвіду використання електронних ресурсів і виявлення потреб у підтримці.

Застосування критеріїв оцінювання:

1. Змістовне наповнення курсу. Курси з «Управління навчальним закладом» (магістри) студенти оцінили різноманітність та актуальність матеріалів на 4.4 з 5, вказуючи на високу якість змісту та релевантність до їхніх професійних інтересів. Курси «Психології» (бакалаври) змішані відгуки щодо чіткості змісту, середня оцінка 3.7 з 5.

2. Інтерактивність та залучення студентів. Курс «Соціальна психологічна реабілітація» (магістри) висока активність у дискусіях і проектах, середня оцінка студентської залученості 4.6 з 5. Курс «Управління персоналом» (магістри) низький рівень інтерактивних елементів, оцінено в 3.3 з 5.

3. Технічна надійність платформи. Висока стабільність серверів і швидкість завантаження на курсах в цілому, середній бал надійності 4.7 з 5. Проблеми з доступом до платформи під час пікових годин на курсах, середній бал 3.5 з 5.

4. Підтримка студентів та викладачів. Висока оцінка підтримки на курсах психології, оцінка 4.5 з 5 за реагування техпідтримки та доступність викладачів для консультацій.

5. Загальне задоволення студентів. Високий загальний рівень задоволення на магістерських програмах з журналістики, середній бал задоволеності 4.2 з 5. Нижчий рівень задоволення на бакалаврській програмі з міжнародних відносин, середній бал 3.9 з 5.

Дослідження виявило важливість інтерактивності та змістовного наповнення для залучення студентів. Технічна надійність платформ є критичним аспектом, який потребує уваги на деяких курсах. Висновки підкреслюють необхідність подальшого розвитку підтримки студентів та викладачів, оптимізації технічної інфраструктури для покращення загального досвіду навчання.

2.3. Аналіз відгуків студентів і викладачів

Аналізуючи відгуки студентів та викладачів щодо електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України, можна виділити кілька ключових аспектів, які впливають на їхнє ставлення до цих курсів. Різні групи користувачів висловлюють свої думки, що розкривають як позитивні, так і негативні сторони електронного навчання.

Студенти відзначили кілька основних переваг використання електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України:

1. Однією з головних переваг є можливість доступу до всіх необхідних навчальних ресурсів у будь-який час і з будь-якого місця, що дозволяє студентам працювати в зручній для них час, незалежно від їхнього фізичного розташування.

2. Студенти відзначили зручний інтерфейс платформи, який полегшує навігацію між завданнями, тестами та навчальними матеріалами, що значно спрощує організацію навчального процесу.

3. Електронні навчальні курси дозволяють викладачам чітко структурувати матеріали та завдання, що допомагає студентам краще

планувати своє навчання. Завдання, тести та ресурси розміщені логічно і легко доступні.

4. Студенти оцінили можливість швидко отримувати зворотний зв'язок від викладачів, що дозволяє оперативно коригувати свою роботу та отримувати рекомендації щодо подальшого навчання.

5. Використання тестів, опитувань та інтерактивних завдань робить навчальний процес цікавішим і сприяє активнішій участі студентів, що особливо важливо для зворотного зв'язку щодо засвоєння матеріалу.

6. Електронні навчальні курси дозволяють працювати з різними форматами файлів (відео, аудіо, текст), що дає змогу використовувати мультимедійні матеріали та полегшує сприйняття інформації.

7. Студенти мають змогу самостійно оцінювати свої знання через автоматизовані тести, що допомагає краще підготуватися до підсумкових іспитів.

Ці переваги зробили електронні навчальні курси ефективним інструментом для підтримки навчального процесу, особливо в умовах дистанційного навчання.

Студенти загалом позитивно оцінюють зручність використання електронних навчальних курсів. Вони особливо відзначають:

1. Чітке структурування матеріалів. Завдання, лекції, тести та додаткові матеріали організовані за темами або модулями, що полегшує пошук необхідної інформації.

2. Мультимедійні ресурси. Можливість переглядати відео, слухати аудіоматеріали та працювати з інтерактивними ресурсами безпосередньо на платформі.

3. Швидкий зворотний зв'язок. Електронні курси дозволяють швидко отримувати оцінки та коментарі від викладачів, що допомагає студентам краще розуміти свої успіхи та недоліки.

Однак, студенти також виявили деякі недоліки:

1. Технічні проблеми. Під час великих навантажень на платформу вона може працювати повільно або навіть виходити з ладу, особливо під час масових завантажень матеріалів або здачі завдань у визначені терміни.

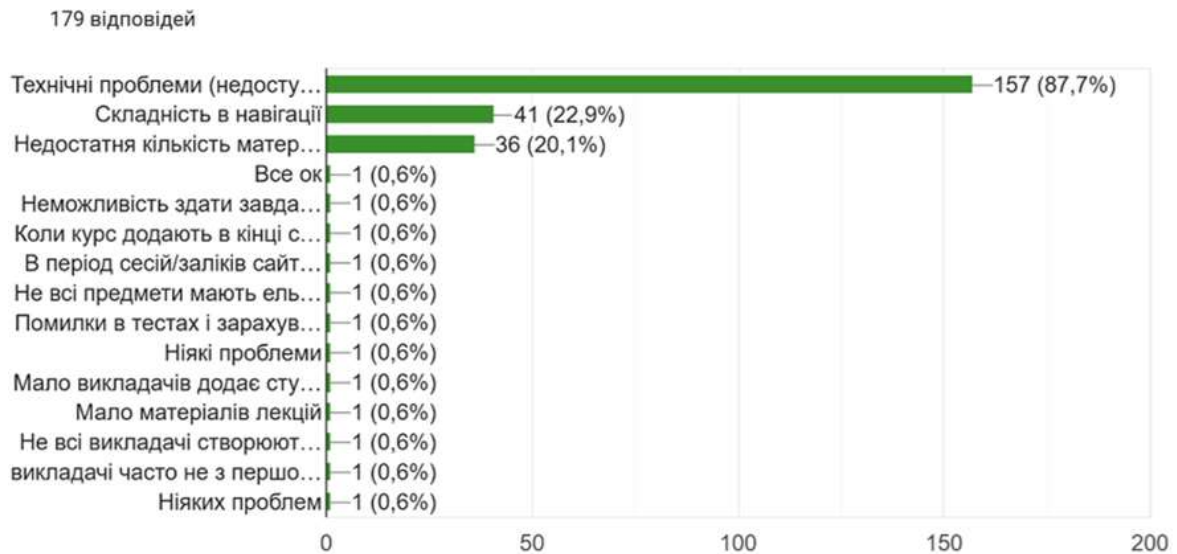

Рисунок 2.1. Технічні проблеми з якими стикаються студенти

2. Складність для новачків. Деякі студенти, особливо новачки, відзначають, що на початку було складно зрозуміти, як правильно користуватися платформою, включаючи налаштування курсів, систему здачі завдань та доступ до певних матеріалів.

3. Проблеми з великими файлами. Декілька студентів повідомили про труднощі із завантаженням великих файлів або роботи з ними, що стосується як викладачів, так і студентів.

4. Комунікація з викладачами. Хоча платформа дозволяє комунікувати з викладачами, інтерфейс для залишення коментарів або отримання розширених відповідей іноді є незручним, що ускладнює отримання оперативного зворотного зв'язку.

Для детальнішого аналізу відгуків студентів і викладачів гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України щодо електронних курсів було проведено анкетування. Результати анкетування допомагають зрозуміти, наскільки задовільні поточні курси і які аспекти потребують удосконалення.

Загальний рівень задоволеності курсами та порталом є достатньо високим, причому 63,4% студентів задоволені, а лише 6,7% висловили

незадоволення, проте значний відсоток студентів 29.6% зазначили нейтральне відношення.

179 відповідей

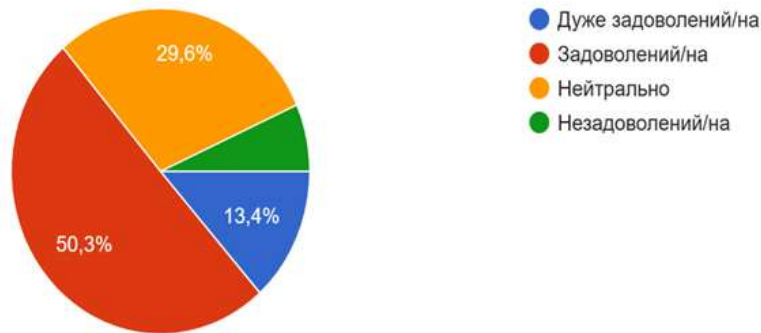

Рисунок 2.2. Загальний рівень задоволеності курсами та порталом

Зміст курсу отримав середню оцінку 4.2 з 5 Зручність навігації по курсу оцінена на 3.8 бала, з 85% задоволених і 15% незадоволених учасників.

Якість наявних відеоматеріалів отримала оцінку 3.9 бала. 70% студентів вважають відео задовільними, хоча 89% залишилися незадоволеними відсутністю відео на більшості курсах. Ефективність зворотного зв'язку має середній показник 4.1, і 80% учасників висловили задоволення, при цьому 7% мали негативний досвід.

Високий рівень задоволеності стосується технічної підтримки – її середня оцінка складає 4.5 бала, 75% студентів були задоволені, тоді як 12% висловили незадоволення. Загалом курс отримав оцінку 4.0, з 78% задоволених студентів і 9% незадоволених.

Такі результати вказують на високу якість змісту курсу та ефективність зворотного зв'язку, проте є потреба в покращенні технічної підтримки та зручності навігації.

Відгуки студентів зазвичай зосереджені на доступності та зручності електронних курсів, які дозволяють їм краще планувати свій час та поєднувати навчання з іншими аспектами життя. Багато студентів позитивно оцінюють можливість доступу до навчальних матеріалів 24 години на добу та

можливість повторного перегляду лекцій для кращого засвоєння матеріалу. Однак, серед них є й такі, хто вказує на труднощі з самоорганізацією і дистанційною взаємодією з викладачами, що може створювати бар'єри для ефективного навчання.

З іншого боку, викладачі відзначають, що електронні курси вимагають значних зусиль для розробки та підтримки. Основні виклики, з якими вони стикаються, включають технічні проблеми, потребу в постійному оновленні контенту та необхідність забезпечення взаємодії зі студентами у віртуальному середовищі. Тим не менш, багато викладачів висловлюють задоволення від того, що електронні курси дозволяють їм використовувати інноваційні навчальні методи, такі як інтерактивні вправи, відео лекції та онлайн тести, що можуть покращити залученість студентів та їхнє розуміння предмету.

Результати анкетування та інтерв'ю показали, що як студенти, так і викладачі визнають значення гнучкості та адаптивності електронного навчання. Однак обидві групи підкреслюють важливість особистісного контакту та обговорення, які часто обмежені в онлайн форматі, що створює потребу в розвитку гібридних моделей навчання, які б поєднували елементи традиційного та електронного навчання для досягнення оптимальних результатів.

Питання кваліфікації та підготовки викладачів до використання електронних курсів є надзвичайно важливим. Деякі викладачі відчують невпевненість у своїх навичках роботи з цифровими технологіями, що може негативно впливати на якість навчального процесу. Регулярні тренінги та майстер-класи допомогли б зміцнити їхні компетентності та підвищити впевненість у використанні електронних навчальних платформ.

20 відповідей

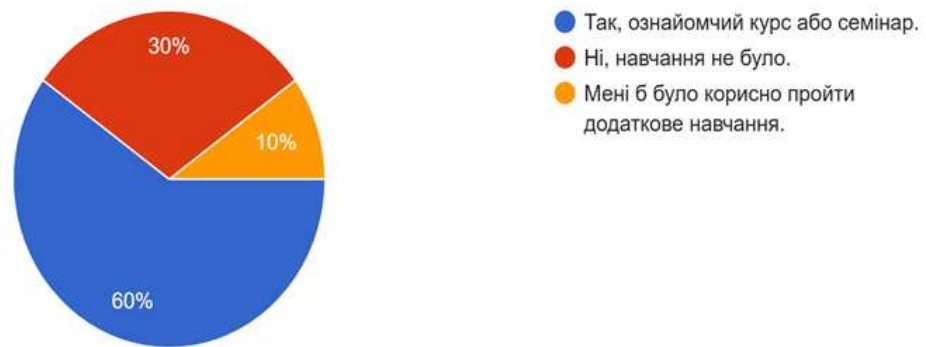

Рисунок 2.3. Загальний рівень кваліфікації та підготовки викладачів

Подальші дослідження показують, що для покращення якості електронних курсів необхідно враховувати індивідуальні потреби студентів. Важливо адаптувати курси до різних стилів навчання, інтегруючи візуальні, аудіальні елементи. Також необхідно розробити ефективні механізми зворотного зв'язку, щоб студенти могли висловлювати свої думки та пропозиції щодо курсів, допомагаючи викладачам удосконалювати навчальний матеріал та методики викладання.

Загалом, дослідження відгуків студентів та викладачів підтвердило значні переваги та виклики, пов'язані з електронним навчанням на гуманітарно-педагогічному факультеті. Це вимагає постійного переосмислення та адаптації підходів до навчання, щоб відповідати зростаючим вимогам сучасної освіти та забезпечувати студентам доступ до якісної та ефективної освіти.

2.4. Проблеми використання електронних навчальних курсів та шляхи їх вирішення

У сучасному освітньому процесі, особливо на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України, стресостійкість студентів є однією з найважливіших якостей для успішного навчання. Вона не тільки впливає на

академічні досягнення, але й сприяє розвитку емоційного інтелекту, що, у свою чергу, покращує здатність до конструктивної комунікації та ефективної взаємодії в команді. Це особливо важливо в умовах сучасних викликів, з якими стикаються студенти.

Студенти гуманітарно-педагогічного факультету мають справу з великими обсягами інформації, яку потрібно швидко обробляти, аналізувати та структурувати. Виконання різноманітних навчальних завдань, що включають як теоретичну, так і практичну роботу, вимагає концентрації та вміння переключатися між різними видами діяльності. Важливо також, що більшість занять проводиться в онлайн-режимі або за змішаною формою, що вимагає самоорганізації та планування часу.

Додатковим викликом для студентів є адаптація до різних методик викладання, які використовують викладачі. Одні орієнтуються на усні відповіді та додаткові запитання, інші – на творчі завдання та чіткі дедлайни. Це вимагає від студентів вміння швидко адаптуватися до стилю викладача та його вимог. В умовах війни та інших соціально-економічних труднощів питання безпеки та зайнятості студентів відіграють важливу роль у формуванні стресостійкості.

Соціальна тривожність є одним із факторів, що впливають на стресостійкість. Вона пов'язана з взаємодією в соціальних ситуаціях і проявляється в переживанні тривоги через можливу невідповідність соціальним стандартам. Це особливо актуально для студентів, які часто стикаються з вимогами суспільства щодо своїх досягнень.

Науковці вказують на важливість розвитку особистісних ресурсів, таких як впевненість у собі та здатність вирішувати проблемні ситуації під час стресу. Семінари, тренінги та практичні заняття допомагають студентам розвивати ці навички, формуючи в них впевненість у своїх можливостях та мотивацію до подальшого професійного розвитку.

Особливої уваги потребують студенти з особливими освітніми потребами, адже вони можуть стикатися з подвійним стресом – як через нові

умови навчання, так і через індивідуальні психологічні особливості. Для таких студентів необхідно створювати сприятливі умови, підтримувати їх адаптацію та розвиток соціальних навичок.

Іноземні студенти часто стикаються з труднощами адаптації до нових навчальних умов через мовний бар'єр та культурні відмінності. Для їх успішної інтеграції важливо забезпечити якісне викладання української мови та надавати психологічну підтримку.

Під час дистанційного навчання, яке стало дуже поширеним, студентам рекомендується активно займатися емоційною саморегуляцією, звертати увагу на свої почуття та переживання, а також підтримувати зв'язок з одногрупниками і викладачами для взаємної підтримки.

Впровадження платформи Moodle у навчальний процес на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України значно покращило якість викладання. Ця платформа дозволила викладачам підвищити ефективність організації навчального процесу, зробивши його більш інтерактивним та гнучким. Завдяки Moodle студенти мають постійний доступ до навчальних матеріалів, що значно покращує їхню самостійну роботу та здатність оволодівати знаннями у зручний для них час.

Однією з головних переваг Moodle стало впровадження інтерактивних елементів у викладання. Викладачі можуть створювати мультимедійні презентації, завантажувати відео-лекції, проводити тести та опитування, що робить навчальний процес більш цікавим і динамічним. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу студентами, оскільки вони можуть взаємодіяти з матеріалами у різних форматах і отримувати зворотний зв'язок у режимі реального часу.

Крім того, Moodle дозволив автоматизувати багато адміністративних процесів, таких як оцінювання та перевірка робіт. Викладачі можуть встановлювати дедлайни для виконання завдань, а система автоматично збирає всі роботи студентів і фіксує оцінки. Це дозволяє більш ефективно

контролювати навчальний процес і вчасно реагувати на проблеми або затримки в роботі студентів.

Одним із ключових аспектів, що вплинули на якість викладання, є можливість зберігати навчальні матеріали в одному місці. Це не тільки спрощує доступ студентів до необхідних ресурсів, але й дозволяє викладачам систематизувати свій курс, зробити його структурованим та зрозумілим для всіх учасників навчального процесу. Чітка структура дисципліни допомагає студентам краще орієнтуватися в обсязі матеріалу та планувати свою роботу.

Під час використання Moodle у навчальному процесі студенти та викладачі зіткнулися з кількома викликами, які вплинули на загальну ефективність та комфорт користування платформою:

1. Технічні збої. Через великий обсяг користувачів, які одночасно працювали з платформою, зокрема під час масових здач або тестувань, Moodle періодично зазнавав технічних збоїв, що уповільнювало роботу і викликало незручності, особливо у критичні моменти, такі як здача екзаменів або контрольних робіт.

2. Обмежений доступ до Інтернету. Для багатьох студентів, особливо тих, хто проживає у віддалених регіонах або тимчасово переміщених через війну, обмежений або нестабільний доступ до Інтернету став справжнім викликом, що ускладнювало завантаження матеріалів, участь у відеоконференціях та своєчасну здачу завдань.

3. Недосвідченість у користуванні платформою. Студенти, які не мали попереднього досвіду роботи з подібними освітніми системами, зазначали, що їм було складно швидко освоїти всі функції та можливості Moodle. Вони стикалися з труднощами у навігації по курсах, здачі завдань та доступу до тестів.

4. Брак інтерактивних елементів. Хоча Moodle надає широкий спектр інструментів для навчання, студенти часто зазначали, що платформа не завжди є достатньо інтерактивною. Брак інтерактивних елементів, таких як відео,

інтерактивні тести або групові проекти, зменшував залученість і мотивацію студентів.

5. Недостатнє живе спілкування. Незважаючи на наявність інструментів для комунікації, багато студентів відчували брак живого спілкування з викладачами. Платформа Moodle не завжди сприяла оперативному зворотному зв'язку, що особливо ускладнювало вирішення питань щодо складних тем або завдань.

6. Затримки в оцінюванні. Деякі студенти зазначали, що викладачі не завжди вчасно оцінювали завдання та надавали детальні коментарі. Через це виникало відчуття невизначеності щодо власного прогресу у навчанні.

7. Застарілі матеріали. Частина студентів висловлювала скарги на те, що деякі навчальні матеріали, розміщені на платформі, були застарілими або не відображали актуальних знань з їхньої спеціальності, що впливало на загальне враження про якість навчання.

8. Перевантаження завданнями. Дистанційний формат часто вимагав від студентів самостійного опрацювання великого обсягу інформації, що викликало труднощі в управлінні часом. Студенти скаржилися на перевантаження домашніми завданнями та проектами, які доводилося виконувати одночасно.

Таблиця 2.5

Аналіз проблем та пропозицій

Проблема	Пропозиція удосконалення
Технічні перешкоди	Посилення серверних потужностей, оптимізація платформ
Недостатність особистісної взаємодії	Введення регулярних онлайн-зустрічей, групових проектів
Однаковий підхід до всіх студентів	Розвиток адаптивних систем, що налаштовуються під потреби студентів
Недостатня інтерактивність	Інтеграція інтерактивних завдань та дискусій
Застарілість навчальних матеріалів	Регулярне оновлення та доповнення матеріалів

Джерело: розроблено автором

Для вирішення цих викликів необхідно покращити технічну підтримку, оновити навчальні матеріали та забезпечити більш ефективну комунікацію між студентами та викладачами.

Навчання протягом усього життя стало невід'ємною частиною успішного професійного розвитку будь-якого спеціаліста. Це особливо важливо для професій, які мають значний вплив на майбутнє країни, таких як педагогіка. Навчатися самому та передавати знання молодому поколінню, використовуючи досягнення попередніх поколінь і сучасні технології, – це серйозний виклик, який не кожен може подолати. Ще більшим викликом є навчання самих педагогів та сприяння їхньому професійному розвитку.

Після затвердження Кабінетом Міністрів України Постанови № 800 від 21 серпня 2019 року, в організації підвищення кваліфікації педагогів відбулися значні зміни, які потребують глибокого дослідження та аналізу. Раніше головну роль у системі післядипломної педагогічної освіти відігравали обласні інститути післядипломної педагогічної освіти (ОППО), які отримували майже всі замовлення на підвищення кваліфікації. Хоча деякі вищі навчальні заклади також брали участь у цій системі, їх частка була незначною.

За десятиліття була створена стабільна система, яка визначала форму та зміст навчання педагогів. Однак, із реформуванням освіти виникла гостра потреба в нових формах навчання, які наявна система вже не могла забезпечити. Потрібні були зміни, які вимагали підготовки та аналізу результатів на кожному етапі.

У 2015 р. введення Нової української школи прискорило ці зміни. Першим кроком стала співпраця громадських організацій та Міністерства освіти, яка включала масове навчання вчителів на онлайн-курсах. Це довело, що традиційна система не може забезпечити якісну підготовку педагогів у потрібних обсягах.

Цей проект показав кілька важливих аспектів: ринок освітніх послуг може включати різні структури, є можливість організувати навчання дистанційно, а педагоги мають бажання та можливість навчатися в такому

форматі. Але стали очевидними й проблеми: система підвищення кваліфікації не могла швидко задовольнити потребу в підготовці педагогів до роботи в нових умовах, зокрема із використанням дистанційних технологій.

Основні проблеми полягають не в технічних аспектах, а в організаційних та фінансових: нестача викладачів із цифровою компетенцією, недостатня мотивація для їхньої участі в дистанційному навчанні та відсутність фінансування.

У 2020 р. через карантин, коли багато освітніх закладів були змушені перейти на дистанційну форму навчання. Проте цей перехід виявив низку недоліків у підготовці до такого формату, особливо в закладах післядипломної освіти.

Аналіз документів після впровадження карантину показав, що жоден регіональний заклад не зміг безболісно перейти на дистанційну форму навчання, що підтверджує необхідність системних змін та вдосконалення підходів до організації дистанційного навчання в Україні.

Освітній процес стає все більш інтегрованим з інформаційними технологіями, що відкриває нові можливості для підвищення якості навчання. Стрімкий розвиток технологій обумовлює необхідність постійного вдосконалення кваліфікації фахівців у різних галузях, включаючи освіту. Сучасні навчальні матеріали мають бути комплексними, щоб відповідати всім вимогам ефективного навчання.

Важливою складовою системи навчальних ресурсів є навчально-методичні посібники. Вони забезпечують викладачів зручними інструментами для організації навчання, допомагаючи розробляти курси та методики виховання. Розширення можливостей дистанційної освіти у вищих навчальних закладах дозволяє студентам навчатися практично з будь-якого куточка світу. Завдяки широкому доступу до Інтернету здобуття вищої освіти стало доступнішим, і хоча традиційне навчання зберігає свою популярність, дистанційні технології стрімко набирають обертів.

В Україні дистанційне навчання все більше поширюється, особливо у сфері вищої освіти. Проте у вищих навчальних закладах технічного спрямування цей процес ще не повністю сформований. Ситуація змінилася з початком пандемії COVID-19, яка поставила перед освітніми установами нові виклики.

Система дистанційної освіти університету представляє собою інформаційну структуру, яка поєднує програмні засоби, технічне забезпечення та методичні матеріали. Вона створює умови для інтерактивного навчання та передбачає кілька форматів навчання. Спочатку електронне навчання (E-Learning) розумілося як навчання за допомогою комп'ютера, але з часом цей термін включив більш широкий спектр технологій.

Синхронне навчання передбачає отримання знань у режимі реального часу, де студенти та викладач взаємодіють онлайн, що нагадує традиційні заняття. Для проведення таких занять використовуються вебінари та інші програми для відеоконференцій. Асинхронне навчання дає студентам можливість самостійно визначати темп навчання. Вони отримують навчальні матеріали в електронному форматі та можуть використовувати електронні носії інформації. Дистанційне навчання, в свою чергу, є сукупністю технологій, які забезпечують надання учням освітніх матеріалів і підтримують інтерактивну взаємодію між студентом і викладачем.

Для ефективної організації дистанційного навчання важливо створити структуру управління, яка забезпечить контроль за освітнім процесом. Модель, представлена у вигляді діаграми функціональної декомпозиції, демонструє ключові етапи впровадження дистанційного навчання та підтверджує важливість платформи Moodle як основного інструменту для реалізації дистанційних курсів.

Платформа Moodle дозволяє студентам і викладачам обирати зручний час та місце для навчання, забезпечує легкий доступ до матеріалів і надає можливість індивідуального підходу. Вона оптимізує витрати часу та фінансів. Однак, для повноцінної реалізації дистанційного навчання часто

використовуються додаткові інструменти, такі як Cisco Webex, Zoom та Microsoft Teams. Кожна з цих систем має свої переваги та недоліки. Наприклад, Zoom обмежує час занять у безкоштовній версії, а Microsoft Teams може спричиняти технічні труднощі.

З огляду на можливості платформи Moodle, постає потреба в інтеграції додаткових модулів, які забезпечать діалог у реальному часі між студентами та викладачем, що дозволить підвищити якість дистанційного навчання та створити повноцінний навчальний процес, що відповідатиме сучасним вимогам.

Така система допоможе покращити комунікацію між учасниками освітнього процесу, забезпечить більш гнучкий графік та створить умови для індивідуалізованого навчання.

Виявлення проблем у використанні електронних навчальних курсів на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України та пропозиції щодо їх удосконалення є критично важливими для підвищення якості освіти. Розгляд цих аспектів допомагає зрозуміти, як ефективно інтегрувати електронне навчання у загальну систему освіти та які конкретні заходи можуть сприяти збільшенню його ефективності.

Однією з головних проблем, з якими стикаються студенти, є технічні перешкоди. Часті збої у роботі платформ, повільне завантаження матеріалів та складнощі з доступом до курсів під час пікових навантажень знижують мотивацію студентів до навчання та їх загальну задоволеність процесом. Багато студентів відчувають недостатність особистісної взаємодії з викладачами та іншими студентами, що призводить до зниження ефективності освітнього процесу, особливо у галузях, де важливим є обговорення та обмін ідеями.

Пропозиції щодо вдосконалення технічної сторони включають посилення серверних потужностей, оптимізацію платформ для швидшого доступу до матеріалів та впровадження резервних систем, що дозволять уникнути перебоїв у доступі до курсів. Важливим є створення ефективніших

механізмів технічної підтримки, які зможуть швидко реагувати на запити від студентів та викладачів.

Ще однією великою проблемою є відсутність адаптивності курсів до різних стилів навчання та потреб студентів. Електронні курси часто розробляються без достатньої уваги до різноманітності навчальних потреб студентів, що може призводити до того, що матеріали виявляються недостатньо зрозумілими або занадто складними для частини аудиторії. Пропозиції щодо вирішення цієї проблеми включають розробку модульних курсів, що дозволяють студентам обирати зміст відповідно до своїх потреб і рівня підготовки, а також інтеграцію інтерактивних елементів, які можуть зробити навчання більш залученим.

Важливим є розробка інтегрованих підходів до оцінювання знань студентів, які враховують специфіку електронного навчання. Необхідно створити та впровадити системи оцінювання, які будуть справедливими та об'єктивними, забезпечуючи адекватну оцінку знань студентів в онлайн-режимі. Це може включати більш широке використання формативного оцінювання, яке дозволяє студентам отримувати зворотний зв'язок протягом всього курсу, а не лише в кінці.

Заходи щодо покращення інтерактивності та залученості студентів можуть включати впровадження онлайн-семінарів та вебінарів, де студенти могли б активно обговорювати навчальні матеріали з викладачами та однолітками. Важливим є використання соціальних мереж та інших платформ для створення віртуальних спільнот, де студенти могли б обмінюватися ідеями та розробляти спільні проекти.

Крім технічних та методологічних аспектів, велике значення має інституційна підтримка з боку університету. Це включає розробку чітких політик щодо електронного навчання, надання ресурсів для розробки та підтримки курсів, навчання викладачів та технічних спеціалістів. Удосконалення електронного навчання вимагає комплексного підходу, що охоплює різні рівні управління та взаємодії всередині освітньої інституції.

ВИСНОВКИ

Таким чином, на основі аналізу навчальних і наукових джерел досліджено використання електронних навчальних курсів у закладі вищої освіти (на прикладі гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України) та зроблено такі основні висновки:

1. Розвиток дистанційної освіти в Україні є важливим кроком до забезпечення доступу до якісної освіти для всіх громадян, незалежно від їхніх обставин. Інноваційні технології та електронні навчальні курси відкривають нові можливості для навчання, роблячи його більш доступним, гнучким та ефективним. Мультимедійні курси використовують різні види медіа, щоб зробити навчання цікавим і ефективним, що підвищує мотивацію учнів і сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Текстові курси дозволяють легко передавати знання через текстові матеріали, які студенти можуть читати у зручний для них час, і вони можуть бути доповнені ілюстраціями та графіками для кращого розуміння. Синхронні курси забезпечують навчання в реальному часі через вебінари або відеоконференції, що дозволяє студентам отримувати негайний зворотний зв'язок і брати участь у дискусіях, але вимагають дотримання розкладу. Асинхронні курси дозволяють студентам навчатися у зручний для них час, використовуючи різні інструменти для обміну інформацією та взаємодії, що є особливо корисним для тих, хто має обмеження у часі. Інтерактивні курси включають різні елементи, які сприяють активній участі студентів у навчальному процесі, такі як інтерактивні вправи, тести та симуляції, що робить навчання більш цікавим і захоплюючим.

2. Електронні навчальні курси є важливим інструментом у професійній підготовці фахівців університету, забезпечуючи доступ до сучасних знань та технологій, розвиток навичок самостійного навчання та управління часом, а також інтеграцію з традиційними методами навчання. Електронні курси в НУБіП сприяють розвитку навичок самостійного навчання та управління

часом, що є важливими компетенціями в сучасному світі. Вони дозволяють студентам навчатися у зручній для них час і темп, що особливо корисно для тих, хто поєднує навчання з роботою або іншими обов'язками. Загалом, дидактичні особливості структури електронних навчальних курсів в НУБіП спрямовані на забезпечення високої якості освіти, активного залучення студентів у навчальний процес та розвиток їхніх професійних навичок. Електронні навчальні курси на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України включають теоретичні матеріали із запитаннями для самоперевірки, підсумкові тести для оцінки засвоєння матеріалу за модулями. Вони структуровані так, що містять інструкційні матеріали для викладачів, докладні вказівки щодо користування курсом, робочі програми, термінологічні словники та форуми для дискусій і запитань. Крім того, присутній розділ для домашніх завдань, модульні контрольні роботи та екзаменаційні блоки.

3. Дослідження відгуків студентів та викладачів підтвердило значні переваги та виклики, пов'язані з електронним навчанням на гуманітарно-педагогічному факультеті. Це вимагає постійного переосмислення та адаптації підходів до навчання, щоб відповідати зростаючим вимогам сучасної освіти та забезпечувати студентам доступ до якісної та ефективної освіти. Під час використання Moodle студенти та викладачі зіткнулися з технічними збоями, що уповільнювали роботу платформи. Обмежений доступ до Інтернету ускладнював навчання для студентів з віддалених регіонів. Недосвідченість у користуванні платформою створювала труднощі в освоєнні її функцій. Брак інтерактивних елементів знижував мотивацію студентів. Недостатнє живе спілкування з викладачами ускладнювало вирішення питань. Для вирішення цих викликів необхідно покращити технічну підтримку, оновити навчальні матеріали та забезпечити більш ефективну комунікацію між студентами та викладачами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алієв Х. М. Зарубіжний досвід упровадження дистанційного навчання в університетах. *Наук. зап. Бердян. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки*. 2017. Вип. 3. С. 11–17.
2. Богачков Ю. М., Букач А. В., Ухань П. С. Комплексне застосування Google Classroom для створення варіативних дистанційних курсів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 76. № 2. С. 290–303.
3. Биков В. Ю. Дистанційна освіта: актуальність, особливості і принципи побудови, шляхи розвитку та сфера застосування. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: Колективна монографія. К.: Атіка, 2005. С. 77–92.
4. Буцик І. М., Ільїн В. В., Бойко С. М. Педагогічні підходи до обґрунтування критеріїв та показників експертного оцінювання якості комп'ютерних програм для навчальної роботи. *Наука і методика*. 2006. Вип. 6. С. 60–66.
5. Биков В. Ю., Спирін О. М., Пінчук О. П. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти URL: <https://cutt.ly/hE21EC4>.
6. Величко В. Є. Теоретико-методичні засади застосування вільного програмного забезпечення у підготовці майбутніх учителів математики, фізики та інформатики: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Слов'янськ: ДВНЗ «ДДПУ», 2019. 234 с.
7. Величко В. Є., Федоренко О. Г. 15 років електронному навчанню на фізико-математичному факультеті. Слов'янськ: ДДПУ. 2017. Вип. 7. С. 82–87.
8. Відомості про самооцінювання освітньої програми URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/zavantazheni_materiali_onp_174_magistr.pdf
9. Водяницький І. О. Використання інформаційних технологій фахівцями технічних дисциплін. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 187–192.

10. Воробйова О. П. Забезпечення якості електронного навчання в європейському просторі вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 64. № 2. С. 245–252.

11. Гібалова Н., Процай Л. Реалізація компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців електронного навчання: досвід ПНПУ імені В. Г. Короленка. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 8. С. 129–138.

12. Глазова В. В., Кайдан Н. В. Впровадження елементів дистанційного навчання у традиційний освітній процес. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 45. С. 223–229.

13. Глазова В. В., Кайдан Н. В. Напрямки підготовки майбутніх учителів математики в умовах упровадження цифрових технологій. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2019. № 10. С. 213–222.

14. Глазова В. В., Садовський П. П. Підготовка вчителя математики до роботи в системі електронного навчання з використанням дистанційних технологій. *Збірник наукових праць фізико-математичного факультету ДДПУ*. 2018. № 8. С. 139–144.

15. Глазунова О. Критерії якості електронних навчальних курсів, розроблених на базі платформ дистанційного навчання URL: https://scholar.google.ac/citations?view_op=view_citation&hl=ja&user=BujWYRcAAAAJ&citation_for_view=BujWYRcAAAAJ:M3ejUd6NZC8C

16. Головань М. С. Інформатична компетентність: сутність, структура і становлення. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2007. № 4. С. 62–69.

17. Дишко О. Л., Зубехіна Т. В., Павлишина Н. Б. Інформаційно-комунікаційні технології в організації електронного навчання бакалаврів (на прикладі спеціальностей Туризм та Соціальна робота). *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 59. № 3. С. 76–86.

18. Іщенко Т. В. Освітні інновації у студентоцентрованому навчанні. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 228–232.
19. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія. Харків: Вид. КП «Міська друкарня», 2020. 409 с
20. Кротова О. Ю. Онлайн-курси у неформальній освіті. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 260–268.
21. Лапінський В.В. Електронні засоби навчального призначення – світовий досвід й українська освіта. *Вища освіта України*. 2011. № 3. Т. 2. С. 487–495.
22. Лисак Г. Використання масових відкритих онлайн-курсів як інноваційної тенденції в освіті URL: http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9333/1/Lysak_Zb.pdf.
23. Литвинова С. Г. Критерії оцінювання локальних електронних освітніх ресурсів. *Інформаційні технології в освіті*. 2013. Вип. 15. С. 185–191.
24. Нищак І. Д. Використання електронного навчально-методичного комплексу з креслення в процесі графічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 78. №4. С. 75–89.
25. Навчально-методичне забезпечення, робочі програми, ЕНК. Кафедра іноземної філології і перекладу. Національний університет біоресурсів і природокористування України URL: <https://nubip.edu.ua/en/node/26884>
26. НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/structure/gpf>
27. Морзе Н. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі URL: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=b18TCTYAAAAJ&citation_for_view=b18TCTYAAAAJ:ISLTfruPkqсC
28. Морзе Н. В., Глазунова О. Г. Формування й оцінювання ІК-компетентностей науково-педагогічних працівників в умовах впровадження

дистанційних технологій. Інформаційні технології і засоби навчання. 2012. № 6 (32) http://archive.nbuiv.gov.ua/ejournals/ITZN/2012_6/758-2499-1-ED.pdf

29. Морзе Н. В., Глазунова О. Г., Мокрієв М. В. Методика створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання Moodle). 2016 URL: <https://moodle.stlnau.in.ua/mod/page/view.php?id=48295>

30. Матіяна Н., Лисенко Т., Дмитрієнко О. Сучасні моделі дистанційного навчання. *Українських педагогічний журнал*. 2021. № 2. С. 84–95.

31. Мельник О. М. Факторно-критеріальна модель оцінювання електронних освітніх ігрових ресурсів у математика для молодших школярів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 52. № 2. С. 1–9.

32. Олійник В. В. Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях і відповідях: наук.- метод. посіб. Київ: «А.С.К», 2013. 312 с.

33. Олійник В. В. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті: організаційно-педагогічний аспект: навч. посібник. К: ЦППО, 2001. 187 с.

34. Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України № 466 від 25 квітня 2013 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.

35. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

36. Сергієнко Т. І. Роль інформаційних технологій у житті сучасної людини. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 344–349.

37. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. № 2. С. 271–284.

38. Сотніков Д. В. Значення масових відкритих онлайн-курсів при вивченні економічних дисциплін у системі неформальної освіти дорослих / За заг. ред. акад. Н. Г. Ничкало, акад. І. Ф. Прокопенка. Київ: Інститут освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України, 2020. С. 177–183.

39. Ткачук Г. В., Стеценко Н. М., Стеценко В. П. Організація навчально-пізнавальної та дослідницької діяльності студентів в умовах змішаного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Т. 83. № 3. С. 274–287.
40. Ткаченко Л. В., Хмельницька О. С. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школах*. 2021. № 75. С. 91–96.
41. Шарова Т. М., Шаров С. В. Масові відкриті онлайн курси як можливість підвищення конкурентоспроможності фахівця. *Молодий вчений*. 2018. Т. 9. С. 137–140.
42. Ядловська О. С. Шляхи подолання стресостійкості здобувачами вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 6. С. 144–150.
43. Ястремська С. Історичні віхи становлення дистанційного навчання. *Педагогіка і психологія проф. освіти*. 2016. № 3. С. 239–247 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2016_3_26.
44. Яремчук Н. Я., Лавро О. О. Дистанційне навчання у ЗВО: можливості та перспективи. *Молодий вчений*. 2021. № 8(96). С. 79–81.
45. Льорчак А.В., Буцик І.М. «Оцінювання ефективності використання електронних навчальних курсів як наукова проблема». Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників в умовах викликів воєнного стану : збірник матеріалів учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної онлайн конференції. Київ: НУБІП України, 2024. С. 308-309. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u278/zbirnik_tez_2024.pdf
46. Ярошенко Т. Дистанційне навчання в системі вищої освіти: сучасні тенденції. *Engineering and Educational Technologies*. 2019. № 7(4). С. 8–21.
47. Кобилко Н.О. Розвиток мотиваційної сфери особистості здобувача освіти в процесі викладання української мови та літератури. *Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр.* 2022. № 5. С.167–172

Д О Д А Т К И

Додаток А

Опитування №1 «Використання студентами e-learn НУБіП»

Використання студентами "e-learn" НУБіП

В I U ↻ ✕

Шановні студенти!

Запрошуємо вас взяти участь в опитуванні, яке допоможе оцінити використання електронного навчання (e-learning) на платформі НУБіП. Опитування є анонімним, а ваші відповіді використовуватимуться лише для аналізу та вдосконалення освітнього процесу.

Дякуємо за участь і ваш внесок у розвиток цифрової освіти!

Вкажіть спеціальність на якій навчаєтесь: *

- 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)
- 011 Освітні, педагогічні науки (Інформаційно-комунікаційні технології)
- 015 Професійна освіта
- 017 Фізична культура і спорт
- 035 Філологія (Англійська)
- 035 Філологія (Німецька)
- 053 Психологія
- 061 Журналістика
- 073 Менеджмент (Управління закладом освіти)
- 073 Менеджмент (Управління персоналом)
- 231 Соціальна робота
- 231 Соціальна робота (Соціально-психологічна реабілітація)
- 291 Міжнародні відносини

Ваш освітній ступінь: *

- ОС "Бакалавр"
- ОС "Магістр"

На якому курсі ви навчаєтесь? *

- 1 курс
- 2 курс
- 3 курс
- 4 курс
- 1 рік (магістратура)

Як часто ви використовуєте портал "e-learn"? *

- Щодня
- 3-4 рази на тиждень
- 1-2 рази на тиждень
- Рідше ніж раз на тиждень

Які ресурси на порталі ви використовуєте найчастіше? *

- Завдання та тести
- Курси та матеріали для навчання
- Форум для спілкування з викладачами та студентами?
- Інше...

Чи вважаєте ви, що портал "e-learn" покращує ваш процес навчання? *

- Так, значно покращує
- Так, трохи покращує
- Ні, не впливає
- Ні, заважає

Які додаткові функції ви б хотіли бачити на порталі? *

- Відеолекції
- Інтерактивні вправи
- Онлайн консультації з викладачами
- Інше...

Які проблеми ви стикаєтеся під час використання "e-learn"? *

- Технічні проблеми (недоступність, помилки)
- Складність в навігації
- Недостатня кількість матеріалів
- Інше...

Які пристрої ви використовуєте для доступу до "e-learn"? *

- Комп'ютер
- Ноутбук
- Планшет
- Смартфон

Які типи матеріалів, на вашу думку, недостатньо представлені на порталі? *

- Лекції
- Практичні завдання
- Інтерактивні елементи
- Додаткові читання
- Інше...

Наскільки ви задоволені інтерфейсом та зручністю використання порталу? *

- Дуже задоволений/на
- Задоволений/на
- Нейтрально
- Незадоволений/на

Додаток Б

Опитування №2 «Використання викладачами e-learn НУБіП»

Використання викладачами "e-learn" НУБіП

B *I* U ↺ ✕

Шановні колеги!

Запрошуємо вас взяти участь в опитуванні, яке допоможе оцінити використання електронного навчання (e-learning) на платформі НУБіП.

Опитування анонімне та займає лише кілька хвилин. Ваші відповіді будуть використані виключно в аналітичних цілях і не матимуть впливу на вашу діяльність.

Дякуємо за участь і ваш внесок у розвиток цифрової освіти!

Ваша кафедра *

- 10.01 Психологія
- 10.02 Управління та освітніх технологій
- 10.03 Педагогіки
- 10.04 Соціальної роботи та реабілітації
- 10.05 Філософії та міжнародної комунікації
- 10.06 Міжнародних відносин і суспільних наук
- 10.07 Культурології
- 10.08 Журналістики та мовної комунікації
- 10.09 Англійської філології
- 10.10 Англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей
- 10.12 Іноземної філології і перекладу
- 17.01 Фізичного виховання

Чи проходили ви навчання або ознайомчий курс з використання e-learn НУБіП? *

- Так, ознайомчий курс або семінар.
- Ні, навчання не було.
- Мені б було корисно пройти додаткове навчання.
- Інше...

Що могло б підвищити вашу мотивацію до активного використання e-learn у навчальному процесі? *

- Додаткова фінансова винагорода за підготовку і підтримку курсу на платформі.
- Можливість професійного розвитку (тренінги, сертифікації).
- Підтримка технічного фахівця для швидкого вирішення питань.
- Зменшення адміністративного навантаження в обмін на активність на платформі.
- Інше...

Як ви організовуєте навчальний матеріал на e-learn? *

- За власною методикою.
- Стараюся адаптувати курс під можливості платформи.
- Потребую допомоги з організацією матеріалу.
- З використанням встановлених стандартів університету.
- Інше...

137

Які типи матеріалів ви найчастіше додаєте до своїх курсів? *

- Лекційні матеріали (текст, слайди).
- Відеоуроки.
- Тести та контрольні завдання.
- Інтерактивні завдання (форум, дискусії).
- Додаткові матеріали (книги, посилання на ресурси).

Скільки часу зазвичай витрачаєте на створення або оновлення контенту для курсу? *

- Менше години на тиждень.
- 1-3 години на тиждень.
- 4-6 годин на тиждень.
- Більше 6 годин на тиждень.

Чи вважаєте ви ваші курси на e-learn ефективними для навчання студентів? *

- Так, студентам легко засвоювати матеріал.
- Частково, потрібно більше інтерактивних елементів.
- Залежить від курсу – деякі теми важко адаптувати до формату e-learn.
- Ні, вважаю, що платформа має обмеження для ефективного навчання.

Як би ви оцінили зручність e-learn для підготовки та наповнення курсів? *

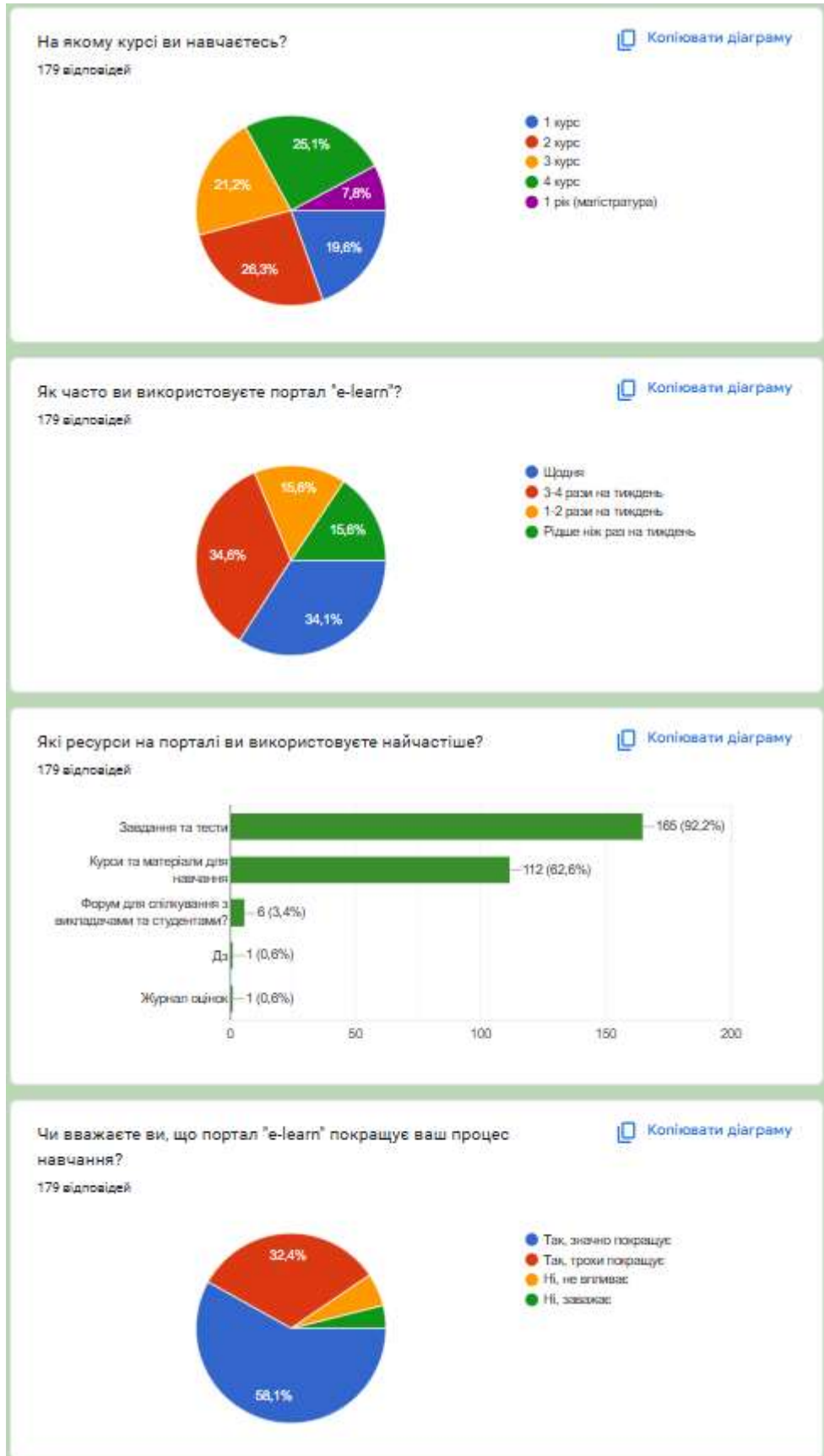
- Дуже зручно.
- Зручно, але є незначні труднощі.
- Є багато аспектів, які хотілося б покращити.
- Незручно, потребує додаткової допомоги або навчання.

Як ви зазвичай інформуєте студентів про необхідність користування e-learn для підготовки до занять? *

- Повідомляю під час занять.
- Розсилаю повідомлення на платформі.
- Надаю нагадування в чатах (наприклад, Telegram або Viber).
- Покладаюся на власну ініціативу студентів.

Додаток В

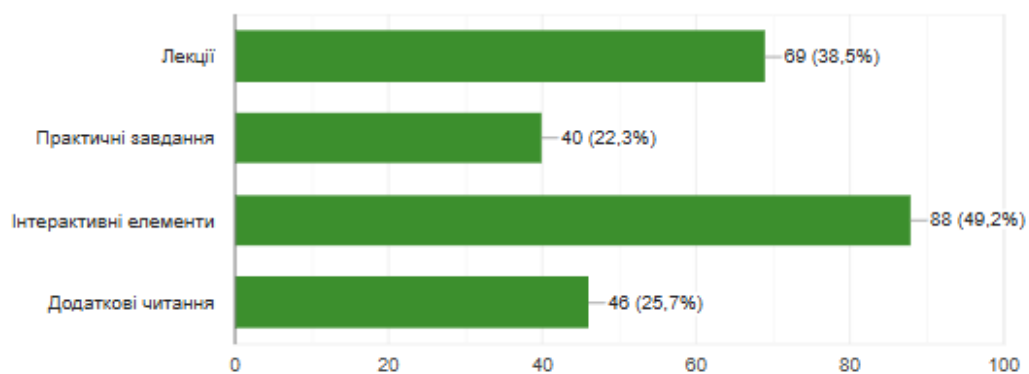
Результати опитувань

Які типи матеріалів, на вашу думку, недостатньо представлені на порталі?

[Копіювати діаграму](#)

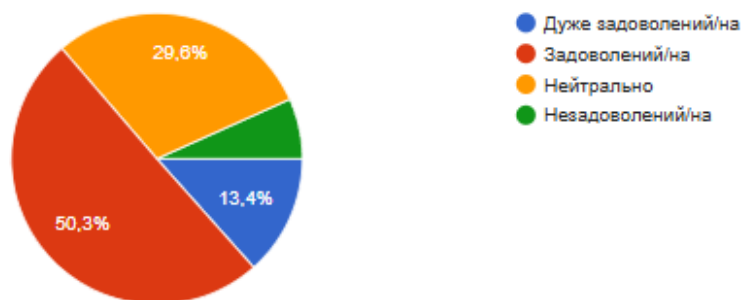
179 відповідей

Наскільки ви задоволені інтерфейсом та зручністю використання portalу?

[Копіювати діаграму](#)

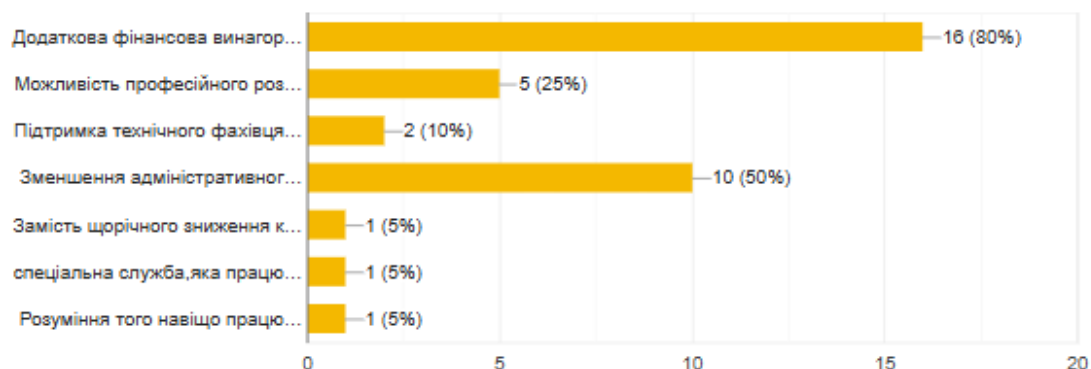
179 відповідей

Що могло б підвищити вашу мотивацію до активного використання e-learn у навчальному процесі?

 Копіювати діаграму

20 відповідей

Як ви організовуєте навчальний матеріал на e-learn?

 Копіювати діаграму

20 відповідей

Як часто ви оновлюєте або додаєте новий контент до курсу на e-learn?

 Копіювати діаграму

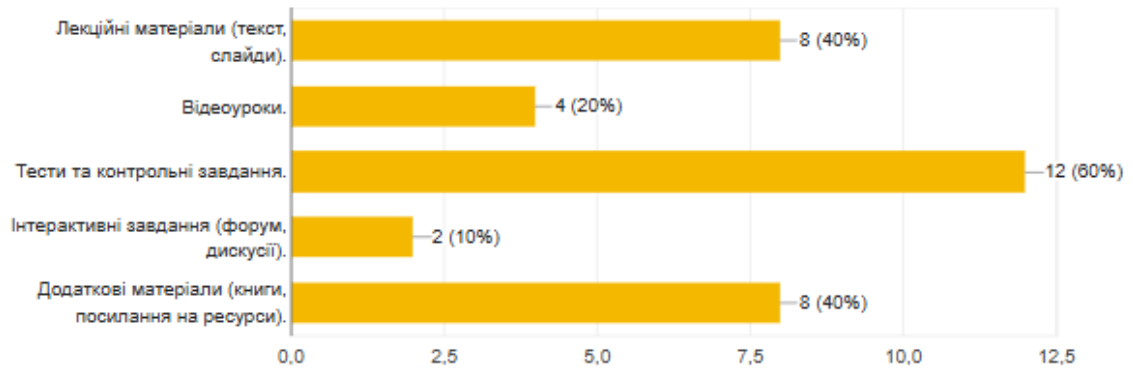
20 відповідей

Які типи матеріалів ви найчастіше додаєте до своїх курсів?

 Копіювати діаграму

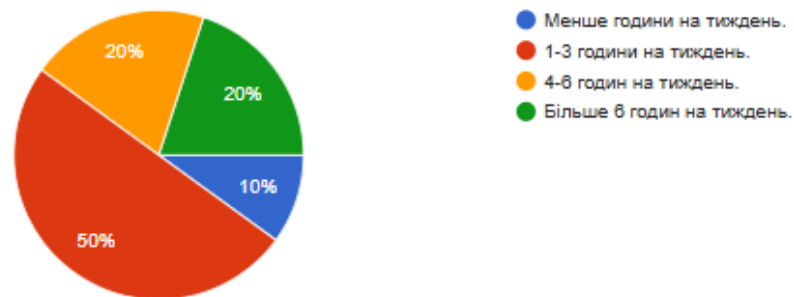
20 відповідей

Скільки часу зазвичай витрачаєте на створення або оновлення контенту для курсу?

 Копіювати діаграму

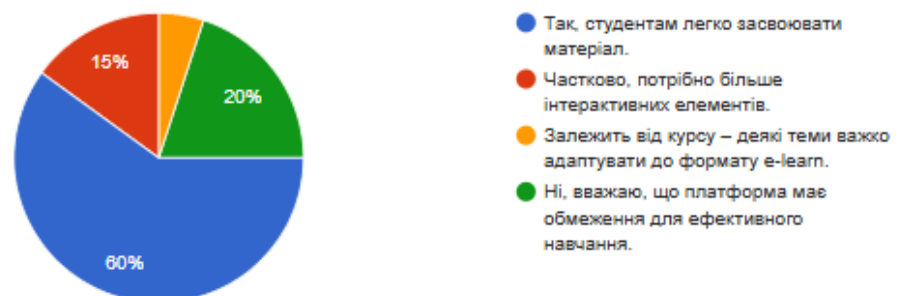
20 відповідей

Чи вважаєте ви ваші курси на e-learn ефективними для навчання студентів?

 Копіювати діаграму

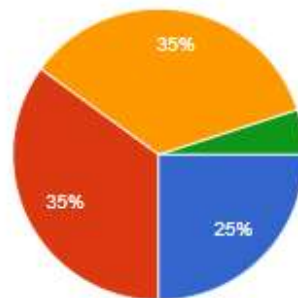
20 відповідей

Як би ви оцінили зручність e-learn для підготовки та наповнення курсів?

 Копіювати діаграму

20 відповідей

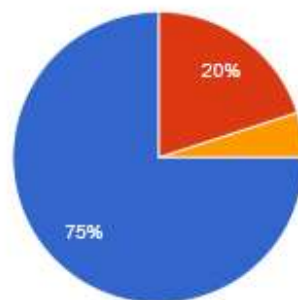

- Дуже зручно.
- Зручно, але є незначні труднощі.
- Є багато аспектів, які хотілося б покращити.
- Незручно, потребує додаткової допомоги або навчання.

Як ви зазвичай інформуєте студентів про необхідність користування e-learn для підготовки до занять?

 Копіювати діаграму

20 відповідей

- Повідомляю під час занять.
- Розсилаю повідомлення на платформі.
- Надаю нагадування в чатах (наприклад, Telegram або Viber).
- Покладаюся на власну ініціативу студентів.